

Iktatási szám: 2-17/2025.

RUMI JÁTÉKVÁR ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés	3
I.1.	Hatályosság, felülvizsgálat.....	3
I.2.	Az intézmény bemutatása.....	5
I.2.1.	Az óvoda jellemző adatai	5
I.2.2.	Rövid történeti háttér	5
II.	Nevelési program.....	7
II.1.	Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései, gyermekkép, óvodakép	7
II.1.1.	Alapelveink, értékeink	7
II.1.2.	Célkitűzéseink	8
II.1.3.	Gyermekképünk	9
II.1.4.	Óvodaképünk	9
II.2.	Az óvodai nevelés feladatai	11
II.2.1.	Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program	11
II.2.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
II.2.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
II.3.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	21
II.3.1.	Személyi feltételek	21
II.3.2.	Tárgyi feltételek	24
II.3.3.	Az óvodai élet megszervezése óvodánkban	25
II.3.3.1.	Hetirend	26
II.3.3.2.	Napirend	27
II.3.3.3.	Csoportnapló, egyéni fejlődési napló tartalmi elemei (mérések)	29
II.3.3.4.	Óvodai szolgáltatások.....	30
II.3.3.5.	Gyermekcsoportok.....	36
II.3.3.6.	Nyári élet	36
II.4.	Az óvoda kapcsolatrendszere.....	36
II.4.1.	Család	36
II.4.2.	Fenntartó.....	38
II.4.3.	Bölcsőde	38
II.4.4.	Gyermekvédelem intézményei	39
II.4.5.	Egészségügyi Szolgáltató	40

II.4.6. Általános Iskola.....	40
II.4.7. Pedagógiai szakszolgálat.....	40
II.4.8. Pedagógiai szakmai szolgáltatás	41
II.4.9. Egyéb partnerek.....	41
II.5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	42
II.5.1. Játék.....	42
II.5.2. Verselés, mesélés	47
II.5.3. Ének, zene, népi játék, tánc	49
II.5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	51
II.5.5. Mindennapos mozgás.....	53
II.5.6. Külső világ tevékeny megismerése	56
II.5.7. Munka jellegű tevékenységek	58
II.5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	60
II.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor elejére és végére.....	62
II.6.1. Az óvodába lépés feltételei	62
II.6.2. Az iskolába lépés feltételei.....	64
II.7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése óvodánkban, egyéni fejlesztésük, fejlődésük segítése.....	66
II.7.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek	67
II.7.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI).....	67
II.7.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM).....	76
II.7.1.3. Kiemelten tehetséges, illetve tehetséges gyermek.....	76
II.7.2. Hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HH, HHH)...	77
II.8. Gyermekvédelem óvodánkban.....	81
II.8.1. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	82
II.8.2. Gyermekvédelmi feladataink	83
III. Felhasznált irodalom.....	86
IV. Legitimációs záradék	90
V. Mellékletek	91

I. Bevezetés

I.1. Hatályosság, felülvizsgálat

A pedagógiai program érvényességi ideje

A Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programja hatályba lépésének időpontja: 2025. szeptember 1.

Érvényességi ideje: 2025. szeptember 1-től folyamatosan, visszavonásig - határozatlan időre szól.

Hatálya kiterjed az intézményben dolgozókra.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

Az óvodapedagógusok minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- az óvoda főigazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

A pedagógiai programot a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- jogszabály változás;
- ONOAP módosítás;
- fenntartó rendelkezése;
- nevelőtestület kezdeményezése.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A pedagógiai program nyilvános, minden érdeklődő számára - nyomtatott formában mindenki számára elérhető helyen, valamint az intézmény honlapján - megtekinthető. Az intézmény főigazgatója köteles tájékoztatni a szülőket a pedagógiai programról. A házirend egy példányát a szülők számára óvodai beiratkozáskor át kell nyújtani, változása esetén tájékoztatási kötelezettsége van a főigazgatónak. Ezen kérdésekben a szülői szervezetnek véleményezési joga van.

A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható:

- az óvoda fenntartójánál;
- az óvoda főigazgatójánál;
- az óvoda nevelőtestületi szobájában;
- SZMSZ, Házirend, Pedagógiai Program, Különös közzétételi lista az intézmény honlapján; elérhetőség: www.rumiovoda.hu

Törvényességi záradék:

Óvodánk pedagógiai programját a többször módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, az Óvodai nevelés országos alpprogramjáról kiadott 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr.1.), a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról és a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. LII. törvény végrehajtásáról, a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról, valamint a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján készítette el.

Rum, 2025.06.20.

Varga Lászlóné
.....
Varga Lászlóné
főigazgató

I.2. Az intézmény bemutatása

I.2.1. Az óvoda jellemző adatai

Az intézmény neve: RUMI JÁTEKVÁR ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE

Székhelye: 9766 Rum, Kossuth Lajos utca 2.

A fenntartó neve: Rum Község Önkormányzata

Székhelye: 9766 Rum, Béke utca 22.

Alapító okiratunk kelte: 2024. január 18. (Okirat száma: RUM/1058-1/2023);

Köznevelési feladataink: (Alapító okiratunkból)

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8.§- ben meghatározott óvodai nevelés, mint köznevelési feladat, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42.§ (1) bekezdése szerinti mini bölcsődei ellátás.

- a sajátos nevelési igényű gyermekek közül azoknak a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek a nevelése, akik a szakértői bizottság véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhetők, enyhe mentális retardációval rendelkeznek (enyhén értelmi fogyatékos). Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők közül a súlyos tanulási zavarral, és a súlyos figyelem zavarral küzdők, a gyengénlátók, a mozgásszervi fogyatékosok, a beszéd fogyatékosok, az enyhe értelmi fogyatékos és gyengénlátók, valamint az enyhe értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékosok.

Csoportok száma: 3

Az intézmény gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: gazdálkodását a Vasszécsenyi Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Székhelye: 9763 Vasszécseny, Petőfi Sándor utca 11.

A program jóváhagyója: a fenntartó, Rum Község Önkormányzata.

I.2.2. Rövid történeti háttér

Intézményünk elnevezése 2023. szeptember 1-től Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde, fenntartója Rum Község Önkormányzata.

Előzmények:

A rumi Általános Művelődési Központot Rum Községi Közös Tanácsa alapította, az általános iskola, a napköziotthonos óvoda, a művelődési ház és a könyvtár összevonásával. 1982. szeptember 1-től a községi önkormányzatok megalakulását követően Rum, Rábatöttös és Zsennye községek önkormányzatainak képviselő testületei az intézmény közös fenntartása érdekében Intézményfenntartó Társulást hoztak létre; működésének szabályait Társulási szerződésben rögzítették. 2001. január 1-től felvette Rumi Rajki István (szobrász /1881-1941/, falunk szülötte) nevét. 2008. szeptember 1-től az óvoda neve Rumi Rajki István ÁMK Játékvár Óvodája lett, mely a Szombathelyi Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában működött, feladat ellátási megállapodás alapján.

2013. január 1-én az általános iskola állami fenntartásba került, így az Általános Művelődési Központ intézményegységei: óvoda, művelődési ház, valamint a községi és iskolai könyvtár maradt. 2013. szeptember 1-től 2016. augusztus 31-ig az ÁMK fenntartója a Rumi Rajki István Általános Művelődési Központ Intézményfenntartó Társulása volt. Az Intézményfenntartó Társulás, valamint az ÁMK megszűnt; intézményegységei átszervezéssel működtek tovább.

2016. szeptember 1-től Rumi Játékvár Óvoda elnevezéssel működött tovább az intézmény, melynek Rum Község Önkormányzata lett a Fenntartója. 2023. szeptember 1-től újabb változás következett be az intézmény elnevezését illetően: 3. csoport bővítéssel, valamint mini bölcsőde

indításával Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde nevet viseli az intézmény. Vas megyében, egy 1500 fő alatti lakosú községben található. A település Szombathelytől keletre, a Rába folyó partján, a 87-es főút mentén helyezkedik el, a nagyvilági zajtól messze, csendes erdők és mezők között.

Az óvoda épülete - mely a NYDOP-5.3.1 pályázatnak köszönhetően bővítésre, korszerűsítésre, felújításra került - 2010. augusztus 28-án került átadásra.

Az épület és felszereltsége, valamint környezete megfelel a XXI. századi elvárásoknak; modern, minden igényt kielégítő intézménnyé vált.

Udvarunk az EU szabványainak megfelelő kültéri gyermekjátékokkal felszerelt.

Óvodánk körzeten kívüli gyermekeket is szívesen fogad a szabad kapacitás terhére. Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben célunk, a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése, sikerélményhez juttatása.

Óvodánk törekszik az integrációra; a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére, a másság elfogadására.

Intézményünk szakmailag önálló.

Óvodánk saját pedagógiai programmal fogalmazta meg törekvéseit, melyet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára határoz meg. Pedagógiai Programunk az évkörhöz kapcsolódik, tematikus heteket is tartalmaz, a környezettudatos magatartás formálását, a fenntartható fejlődést, valamint az egészséges életmódra nevelés igényeinek megalapozását kiemelten kezeli. A magyar nemzeti kultúrkinccs tudatos átadására, a hagyományokra is hangsúlyt fektetve fókuszál a helyi sajátosságokra.

Programunk a mozgásfejlesztést kiemelten kezeli, hisz a sokoldalú mozgástevékenység által a gyermekek képességei rendkívül jól fejleszthetők, könnyebben elérhetik képességeik maximumát. A mozgás által edzettebbekké, egészségesebbekké válhatnak.

II. Nevelési program

Küldetésnyilatkozatunk

"Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős,
jó ítéletű, értelmes, tette kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon,
és jóakaraton épülhet."
Szent-Györgyi Albert

Küldetésünknek tekintjük:

- a boldog, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó gyermekkor biztosítását;
- a családi nevelés kiegészítését, a családdal való együttműködést, a gyermek esetlegesen meglévő hátrányainak csökkentését;
- az emberi értékek, erkölcsi normák továbbítását (közösségi, magatartási szabályok, empátia, tolerancia, másság elfogadása, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja, stb.);
- a magyarság-tudat megalapozását, a nemzeti értékeink megismerését, átadását; megőrzését (népzene, néptánc, népi hagyományok, stb.).

Célunk, hogy az általunk nevelt gyermekek nyitottak legyenek az őket körülvevő világra, az értékek megőrzésére, a környezettudatos szemléletmódra. Célunk, hogy egymásra odafigyelő, pozitív beállítottságú, boldog, kiegyensúlyozott emberekké váljanak!

II.1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései, gyermekkép, óvodakép

II.1.1. Alapelveink, értékeink

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –,

oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és

- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

A gyermeki személyiséget óvodánkban tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A gyermeki szükséglet kielégítéséről való gondoskodás, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, barátságos, közvetlen, szeretetteljes légkör, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységek, tapasztalatszerzési lehetőségek, a mással nem helyettesíthető játék biztosítása, valamint az egészséges életvitel (szabadban történő játék, mozgás, egészséges táplálkozás) alapelveink közé tartoznak.

A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, cselekvési vágyára, a közvetlen tapasztalati útra épített, motivált, komplex, gyermekközpontú nevelésre törekszünk.

Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés során az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk: a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A játék tevékenységén keresztül szervezzük meg az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítését, a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetet.

" Az óvoda legyen az, amire való - az óvás, a gondoskodás, a játékban, szabad tevékenységben való épülés terepe." (Mihály Ottó)

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

II.1.2. Célkitűzéseink

Nevelési programunk célja: az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), valamint a hátrányok csökkentése.

Pedagógiai programunkban a hangsúly az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztésére terelődik. A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása és fenntartása a cél.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodában, miközben funkciói teljesülnek (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben teremtdjének meg a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

II.1.3. Gyermekképünk

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul; az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermek egyedi, fejlődő személyiség, szociális lény, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is; az ember mással nem helyettesíthető. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg, melynek következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Az óvodai nevelés nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

A gyermek joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak, nemzetiségi hovatartozásának megfelelő nevelésben részesüljön, és biztosítva legyen számára az egyenlő hozzáférés lehetősége. Minden gyermek számára biztosítani kell, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön.

A gyermeknek joga van a törvények nyújtotta védelemre, gondozásra és nevelésre, szeretetre és megértésre, gyermek voltának elismerésére és képességei kifejlesztésére. Célunk, hogy a gyermek örömet találjon a feladatok megoldásában.

A szeretetkapcsolat az egész óvodai nevelésünket átszövi. Az elfogadás, a megértés, a tisztelet az óvodapedagógus mintájában nyerne értékközvetítést, ugyanúgy, mint a derű, az őszinteség, az egymásra odafigyelés, az udvariasság.

Amikor a gyermek számára meg akarjuk teremteni az örömteli gyermekkort, és egyben elő akarjuk készíteni a jövőbeni életre, lényeges kérdés a nevelés életközelségének megoldása. A nevelés egész folyamatának szemlélete megköveteli, hogy a gyermeket egészséges életközelségben neveljük, a személyét érintő és őt érdeklő kérdéseket értelmi fejlettségének megfelelően vele megbeszéljük, a fejlődését előnyösen befolyásoló eseményekre és környezeti jelenségekre ráirányítsuk figyelmét, érzelmileg közel álljunk hozzájuk.

II.1.4. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az

óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézményeként, a családi nevelést tisztelve, kiegészítve végzi a gyermekek nevelését a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig; esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve.

Olyan természetes, életszerű nevelést folytatunk, melynek folyamán a gyermekek cselekedve, alkotva nevelődnek. Aktivitásuk, érdeklődésükön alapul, melyben a nevelés harmóniáját az önkifejezés gazdag lehetőségével valósítjuk meg. Már egész kisgyermekkorban megtanítjuk óvodásainkat, hogy érzékenyek legyenek a természet apró ingereire, élvezetes élményt jelentsen számukra a természettel, a természetben együtt élni.

A társadalmi változásokat követve fontossá vált az inkluzív pedagógiai szemlélet, a teljesítményképes tudás megszerzése, ezért fontossá vált óvodánkban is ennek alkalmazása.

Programunk váza a kompetenciák - ismeret, képesség, attitűd - hármas egységére helyezi a hangsúlyt. A pozitív attitűd jelentősége abban áll, hogy a tanítási-tanulási folyamatnak aktív részévé válik a gyermek, megalapozza, előkészíti az élethosszig tartó tanulás folyamatát.

Programunkban a nevelési területeket elsősorban szokásokon, kísérletezéseken, megfigyeléseken, a környezettel való élményszerű kapcsolatokon, a környezettudatos magatartás alakításával, megfelelő tárgyi környezetben, a hétköznapi történésein keresztül valósítjuk meg. Emellett fontos szerepet kapnak a mesék, dalok, versek, gyermekjátékok,

mozgásos játékok, kreatív alkotások, melyek természetes módon kapcsolódnak élethelyzetekhez, gyermeki szükségletekhez, cselekvésekhez. Nevelésünk során figyelembe vesszük, hogy a gyermeket érzelmei irányítják, ennek érdekében ihlető, befogadó, élményekben gazdag nevelői környezetet alakítunk ki.

II.2. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja megfogalmazása szerint „az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.”

II.2.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

Célja:

- az egészséges életmódra nevelés;
- az egészséges életvitel igényének alakítása;
- a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus és biztonságos környezet, nyugodt feltételek biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, takarékoság (víz, energia, papír); szelektív hulladékgyűjtés; a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával (gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal) – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Törekszünk a gyermeki testi képességek fejlődésének segítésére életkori sajátosságait figyelembe véve (pihenés, séták, udvari játékok, kirándulások); az óvodai életritmus és a családi

életrend közelítésére; életmód formálására; életkorhoz, egyéni adottságokhoz, igényekhez igazodó szokás alakítására.

Óvodánkban 8-10 órát töltenek a gyermekek, biztosítjuk számukra a biztonságos, egészséges és barátságos környezetet. A csoportszobák, az óvoda udvara barátságos, esztétikus.

A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekeket szolgálják, anyagukban, formájukban, méretükben gyermekbarátok.

Az öltözőben és a mosdóban a gyermekek személyes felszereléseit úgy helyezük el, hogy azokat a gyermekek önállóan kezelhessék.

Az udvar az EU szabványának megfelelő, a gyermekeknek lehetősége van természetes mozgásigényük kielégítésére, a térbeli tájékozódásra. Az udvari játékok változatos funkciói kielégítik a gyermekek különböző mozgásigényét.

Az egészséges életritmus megteremtése biztosított, melyben bizonyos tevékenységek ismétlődnek: játék, levegőzés, pihenés.

A családdal való együttműködés a gyermekek egészségének megőrzésében rendkívül fontos. Az óvodapedagógus az egészséges életmód alakításában mozgás, táplálkozás, testi higiénia megszervezésében részt vesz, meggyőz, nevel, példát mutat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, zsebkendőjüket önállóan használják;
- önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból;
- esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készségszinten használják a kanalat, villát, kést;
- önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik;
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani;
- ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésre törekvés;
- környezetükben biztonságosan mozognak, jól tájékozódnak;
- testi szükségletük kielégítését képesek szándékosan irányítani.

Egészségfejlesztési program

A gyermeknek joga van az egészséghez és biztonsághoz. Egészségfejlesztési programunk tartalmazza óvodánk egészségfejlesztéssel összefüggő feladatait az egészséges életmód alakítása terén ellátandó feladatainkhoz illeszkedve, szem előtt tartva a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori és egyéni sajátosságait.

Óvodánkban a gyermekek testi, szellemi fejlődésének feltételei biztosítottak. Az egészségfejlesztési program megvalósulása érdekében a szülők segítő együttműködése, támogatása, esetenként együttműködő partnereink bevonása is szükségessé válik.

Feladatok (az óvodapedagógus feladatai):

1. Személyi higiéné:

- **tisztálkodás:** egyéni tempó szerint, helyes sorrenddel, technikákkal, szokásokkal, a betegség megelőzés tudatosításával (bőr, száj, fogak, kéz, köröm, érzékszervek ápolása; ruházat higiénijára, rendje; környezet rendje); saját eszközök használata, önállóságra nevelés.
- **öltözködés:** elegendő idő biztosítása, szükséges mértékű segítség nyújtása, saját ruházat rendje a saját öltözőszekrényben; összefüggés az időjárás, a benti hőmérséklet, a tevékenységek és az öltözködés között; önállóság alakítása; szülőknek javaslat a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő

(lábboltozatot és lábfejet védő) biztosítására; rászoruló gyermekeknek kapcsolat és támogatás keresése karitatív szervezetekkel.

- **pihenés:** szellőztetett teremben a nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása megfelelően elhelyezett ágyakkal, pizsamában, elalvást segítő, biztonságot adó szokásrendszerekkel (a gyermek számára kedves tárgy („alvóka”), testi közelség, csend, nyugalom, mindennap mese, vagy ének, vagy zenehallgatás), a pihenés időtartama igazodik a csoport szükségleteihez, az ágynemű, pizsama tisztításáról a szülő gondoskodik (2-3 hetente, illetve betegség alkalmával).
- **tisztasági-, és fejtetvességi ellenőrzés:** védőnő által negyedévente valamennyi gyermek szűrése az előírt feltételek, eljárás mellett. Ha az óvónő észlel fejtetvességet, azonnal értesíti a szülőt, tájékoztatja a kezeléssel, értesíti az óvoda védőnőjét is, aki legkésőbb a következő napon elvégzi az érintett csoport vizsgálatát.

Gyakoriság: folyamatosan, a teljes óvodai életben, minden csoportban, minden nap

Felelős: óvodapedagógusok, dajkák, az óvoda minden dolgozója, szülők, védőnő

Dokumentálás: csoportonként, ½ évente a csoportnaplóban, nevelési tervekben, gyermekenként legalább ½ évente az egyéni fejlődési „naplók”-ban, szülőkkel megismertetve, igazolások, nyilatkozatok.

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok gyermekenként az egyéni fejlődési naplókban, ellenőrzést végző főigazgató.

2. Egészséges táplálkozás:

- **óvodai étkeztetés:** az egészséges táplálkozás szokásainak megerősítését az óvoda napi 3 étkezés során a kulturált étkezési feltételek biztosításával (terítő, váltott tányér, kanál, villa, kés, pohár, az önálló merítés lehetősége), a várakozási idő elkerülésével, folyamatosan felszolgált ételekkel, az ízek, ételek megkedveltetésével, folyamatos folyadék biztosítással teremti meg. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően az evőeszközök helyes használatára neveljük a gyermekeket; ügyelünk az étel allergiás gyermekek diétás étkeztetésére (szolgáltató biztosítja).

Gyakoriság: folyamatos

Felelős: az óvoda minden dolgozója, étkeztetést biztosító szolgáltató, családok

Dokumentálás: a csoportok naplóiban a nevelési tervekben, a csoport életéről készült feljegyzések, a gyermekek egyéni fejlődési naplója

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, az ellenőrzést végző főigazgató

- **zöldség-, és gyümölcsnapok:** közös, játékos alkalmak teremtésével a gyermekek maguk is legyenek részesei egyszerűbb ételek elkészítésének, jó hangulatú, közös tevékenységekkel (zöldség-és gyümölcssaláták), a lehető leggyakrabban iktassunk be közös gyümölcsfogyasztást, a honi gyümölcsfajtákat preferálva, szülői támogatással, a reggeli és az ebéd elfogyasztása közötti időben, vagy délután, ügyelve az étkezések utáni és előtti időtartamokra, zöldség-, és gyümölcslevek közös készítése, fogyasztása, azok megkedveltetése.

Gyakoriság: hetente családok támogatásával, fogyasztás minden nap

Felelős: óvodapedagógusok, dajkák

Dokumentálás: a csoportok naplóiban a nevelési tervekben, a csoport életéről készült feljegyzések, a gyermekek egyéni fejlődési naplója

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, az ellenőrzést végző főigazgató.

- **zöldség-, és gyümölcsfélékkel való ismerkedés kertekben, üzletekben:** a foglalkozások keretében szervezett tapasztalatszerzések során minél több érzékszervet megmozgatunk, sokat beszélgetünk (szín, forma, gondozás, növényi részek, stb.); lehetőség szerint a kiskertekben (családoknál) végezzenek egyszerű kerti munkákat, pl. gyomlálás, öntözés, betakarítás.

Gyakoriság: ősszel és tavasszal legalább két-két alkalom családok segítségével

Felelős: óvodapedagógusok

Dokumentálás: a csoportok naplóiban a nevelési, tevékenységi tervek, a csoport életéről készült feljegyzések

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, az ellenőrzést végző főigazgató.

3. Mindennapos testnevelés, testmozgás: az óvodapedagógus feladata a mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztése, tudatos, ösztönző, támogató jelenlétével.

- **egészségfejlesztő testmozgás egyéni fejlettségi szintnek megfelelően:**
 - spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek, kooperatív mozgásos játékok teremben, udvaron, sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi, fizikai biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal, eszközökkel;
 - irányított mozgásos tevékenységek, mindennapos együttmozgás napirendbe építetten, tudatosan tervezetten, rendszeresen szervezeten, változatos céllal, tartalommal (pl. tartásjavítás, lábtornák, erő és állóképesség fejlesztése, nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció fejlesztése);
 - levegő-, és napfényedzés: időjárástól függően napi 1-3 órányi levegő és napfény edzést biztosítunk a fokozatosságot betartva; a nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük, ügyelve az UV sugárzás, a hőség elleni védelemre (árnyékos helyek, napvédők, folyadékpótlás, kevés ruházat, locsolás, gyakori mosakodás).

Gyakoriság: folyamatosan, minden nap

Felelős: az óvoda minden dolgozója

Dokumentálás: a csoportok naplóiban a nevelési, tevékenységi tervek, a csoport életéről készült feljegyzések, a gyermekek egyéni fejlődési naplója

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, az ellenőrzést végző főigazgató.

4. Testi és lelki egészség fejlesztése:

Az óvoda dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért kiemelt feladatunk, kötelességünk minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat!

- **egészséges, biztonságos, tiszta, harmóniát árasztó környezet megteremtése**
 - a dajkák minden nap portalanítanak, felmosnak, rendszeresen fertőtlenítenek, folyamatosan szellőztetnek;
 - a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeljük, figyelünk javításukra, cseréjükre;

- a berendezési tárgyak, eszközök igazodnak a gyermekek testméreteihez, fontos szempont kell, hogy tisztántarthatóságuk könnyű legyen;
- a csoportszobákat, mosdókat, öltözőt, harmóniát, nyugalmat árasztó színre festetjük;
- rendszeresen alkalmat teremtünk a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgáskészségek tanulására, megteremtve a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának feltételeit;
- évente alkalmat teremtünk az egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvételre:
 - a gyermekek évenkénti szemészeti és általános szűrővizsgálatát a védőnővel és az önkormányzat alkalmazásában álló orvossal együttműködve a védőnői rendelőben, a fogászati szűrővizsgálatot a fogorvossal együttműködve szervezzük meg a fogorvosi rendelőben;
 - az életkorhoz kötött védőnői és orvosi szűrővizsgálatok (státusz vizsgálatok) a rendeletek előírásait figyelembe véve, az adott életkor betöltéséig megtörténnek, a szűrések dokumentálását a szakemberek végzik.

Gyakoriság: az óvodapedagógusok folyamatosan, a védőnő a jogszabályban meghatározottak szerint; fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálat évente

Felelős: óvodapedagógusok, dajkák, védőnő

Dokumentálás: éves munkaterv, csoportok nevelési tervei, esemény tervei, egyéni fejlesztés dokumentuma, gyermekegészségügyi törzskartonok, gondozási lapok, melyek a védőnőnél találhatóak, feljegyzések.

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, védőnő, orvos, az ellenőrzést végző főigazgató.

- **a gyermekek lelki egészségének fejlesztése:**

- kellemes, figyelmet, szeretetet árasztó óvodai légkörben neveljük a gyermekeket, elősegítve a kiegyensúlyozott lelki fejlődést, a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítse a környezetből érkező ártalmas hatásokra, csökkentse a káros következményeket- figyelve egyéni igényeikre és szükségleteikre;
- naponta több órát töltsenek szabad játékkal; fejlesztésük mindig örömmel megélt, játékba ágyazott tevékenységeken keresztül zajlik, változatos tapasztalat- és élményszerzési lehetőség biztosításával;
- sokat beszélgessenek felnőttel, egymással, kérdéseikre mindig kapjanak válaszokat; beszélgetéseik során könnyebben feldolgozzák pozitív és negatív élményeiket;
- olyan meséket hallgassanak, amelyekben a helyes viselkedés, magatartás pozitív élményei jelennek meg, amelyek segítik élményeik feldolgozását;
- ellátjuk a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával,

a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat;

- a gyermekek mentális problémáinak segítésére, megoldására kapcsolatot tartunk a Pedagógiai Szakszolgálat és a Szakértői Bizottság szakembereivel, szükség esetén segítséget, támogatást, speciális fejlesztést kérünk a gyermekeknek;
- abban az esetben ha a pedagógus a gyermeknél bántalmazást, vagy deviáns viselkedésformát észlel, esetmegbeszélést kezdeményez, melyben feltárja az okokat bevonva az óvodapszichológust, ha ismétlődő jellegű bevonja a főigazgatót, aki meghatározza az időpontot, amikor a gyermek köteles részt venni a pszichológiai tanácsadásban.
- felderítjük a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására.
- 0-6 éves kor között, ha a gyermek elektroakusztikus rendezvényen vesz részt az intézményben a hangnyomásszint nem haladhatja meg a Laeq M30 75 Db értéket.

Gyakoriság: folyamatosan, illetve szükség szerint

Felelős: az óvoda minden dolgozója, Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei, család- és gyermekvédelem szakemberei, akik rendelkeznek az egészségügyért felelős miniszter által kijelölt szakmai ajánlással, főigazgató, óvodapszichológus

Dokumentálás: csoportnaplókban a nevelési, tevékenységi tervek, a csoport életéről készült feljegyzések, a gyermekek egyéni fejlődési naplója, a speciális fejlesztés tapasztalataival kiegészítve, kérelmek, javaslatok, szakértői vélemények, gyermekvédelmi felelős dokumentumai

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, az ellenőrzést végző főigazgató, szakértői bizottság

5. Bántalmazás, erőszak megelőzése: a gyermek bántalmazása és elhanyagolása magába foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód minden formáját.

Az óvoda dolgozóinak feladata:

- szülői értekezleten a szülők tájékoztatása, felvilágosítása az érzelmi és fizikai elhanyagolás fogalmáról, tartalmáról, a gyermek bántalmazásáról; figyelem felhívása arra, hogyha gyermek sérelmére elkövetett cselekményről tudomása van, illetve annak szemtanúja, s azt nem akadályozza meg, illetve nem jelenti, maga is részese a gyermekbántalmazásnak;
- az óvodapedagógus kötelessége azonnal jelzést tenni az intézmény főigazgatójának, a gyermekvédelmi felelősnek, ha a gyermek érzelmi és/vagy fizikai elhanyagolására, bántalmazására utaló jeleket tapasztal, köteles közreműködni a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében;
- a gyermek veszélyeztetettsége esetén közreműködünk a megelőzésben, megszüntetésben, együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelemhez kapcsolódó személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal;
- az intézmény hirdetőabláján tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről; tájékoztatást adunk a gyermekvédelmi szervek, hatóságok elérhetőségéről.

Gyakoriság: nevelés év elején, folyamatosan, illetve szükség szerint

Felelős: indokolt esetben az óvoda minden dolgozója, szülők, család- és gyermekvédelem szakemberei

Dokumentálás: a csoportok naplóiban a nevelési, tevékenységi tervek, a csoport életéről készült feljegyzések, a gyermekek egyéni fejlődési naplója, gyermekvédelmi intézményi dokumentációk, intézményi dokumentumok

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, az ellenőrzést végző főigazgató.

6. Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás: alapelv a gyermekek védelme, megóvása, a baleset esetén szükséges teendők ellátásának alapismerete,

- fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy egy kis odafigyeléssel, óvatossággal sok baleset elkerülhető, tanulják meg, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl. bicikli, mászóka, gyógyszer, stb.) milyen veszélyforrást jelent;
- a gyermekekkel a nevelési év kezdetén, valamint szükség szerint, illetve kirándulások, helyszíni foglalkozások előtt ismertetni kell a védő-óvó előírásokat (egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás, a tilos és az elvárható magatartásforma, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások) - az ismertetés ténye és tartalma a csoportnaplókban kerül dokumentálásra;
- a Házi rend, az SZMSZ, a Tűz-és munkavédelmi szabályzat szabályozza az intézményi óvó-és védő előírásokat, amelyeket a gyermekeknek és a felnőtteknek be kell tartani;
- az elsősegély doboz az elkülönítő szobában található;
- különböző berendezési tárgyak, eszközök csak megfelelő minőségi tanúsítvánnyal kerülhetnek használatba.

Gyakoriság: nevelés év elején, folyamatosan, illetve szükség szerint

Felelős: az óvoda minden dolgozója

Dokumentálás: csoportnaplók, belső szabályzatok, jegyzőkönyvek

Mérés, értékelés, felelőse: óvodapedagógusok, dajkák, hatóságok.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészségnevelés és a környezeti nevelés az óvodai élet során, minden nevelési mozzanatban jelenlévő feladat.

Az óvodai nevelés általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek tartoznak:

- testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés);
Célja: a tisztaság igényének felkeltése, a fokozatos önállóság.
Testedzés: a csoportszobában vagy szabad levegőn való heti 5 alkalommal mozgásfejlesztés, mozgás, kirándulás, ovis foci (szülői igény szerint), vízhez szoktatás, úszásoktatás (szülői igény szerint); speciális gondozási, prevenciós és korrekciós testi nevelés;
- egészségvédő képesség fejlesztése
Cél: hogy alakuljon ki a kisgyermekben egy olyan attitűd, amely a személyi és a környezeti higiéniére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra, a kulturált, egészséges étkezésre, másokon való segítségére irányul, önmaguk és társaik épségének óvására;
- lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása);
- szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség, stb.);
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása;

- az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása;
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása egészségvédő példamutatás);
- az egészségügyi szolgálattal (védőnő, orvos, fogorvos) való együttműködés.

A napirend, a foglalkozások változatos ismétlődése, a pihenés, a szabad játék számtalan lehetőséget ad az egymásra figyelésre, az együttes örömszerzésre, a másság elfogadásának segítésére. Megtanulják az elemi illemszabályokat.

II.2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Célja:

- az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Feladata:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik; a gyermekek vegyék észre a törődést, az odafigyelést, a kedvesség jeleit;
- fontos feladat az érzelmekre épülő szeretetteljes kapcsolatok kialakítása;
- a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól (a különbözőségek, másság elfogadása, megértése);
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel;
- az óvoda napi elfoglaltságai közt a leghosszabb időt a gyermekek játéktevékenysége adja;
- a szocializáció szempontjából meghatározó
 - a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása; a társas együttlétek erősítik a barátságot, a szeretetet;
 - gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség - fejlesztése a felnőtt modell alapján történjen, mert a gyermek érzelmi kifejezésének egy része vele született, de utánzás útján sajátítja el);
 - akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának);
 - szokás- és normarendszerének megalapozása.
- a művészeti élmények befogadására való igény kialakítása, a szép, mint érték felismerése;

- az „én” kép kialakítása, önértékelés fejlesztése, önmagáról tudjon véleményt mondani;
- az önállóság és a kooperációs készségek fejlesztése;
- a gyermekeknek bizonyos fokú korlátozást és akadályt is el kell viselniük, hogy fejlődjön realitásérzékük;
- az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére (pozitív attitűd a környezethez);
- a természet szépségét és változását a természetben éljék át a gyerekek,
- az óvoda dolgozóinak környezettudatos magatartása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez - ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra;
- a gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása;
- a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- érdeklődnek társaik, barátaik iránt;
- ismerik saját képességeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik, érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket;
- igyekeznek leküzdeni az akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépéshez.
- az óvoda a gyermekek felvételénél külön hangsúlyt fektet a családi, szeretetteljes, nyugodt, élménygazdag óvodai élet megérettetésére;
- az új gyermekek óvodánkba történő beszoktatásába minden dolgozó részt vesz. A kiscsoportosoknak minden napra gondoskodnak meglepetéssel, mely segíti a gyermekek biztonságérzetének kialakulását.
- a gyermekek fogadása fizikai kontaktus során történik (simogatás, ölbe vevés, beszélgetés, stb.);
- csoportjainkban „szeretett bábu” figyelmezteti a közösségi szokásokat és dicsérettel halmozza el a gyermekek ügyes lépéseit, valamint bátorítja őket az eredményesebb cselekvésre;
- az otthonosság érzetének megerősítését szolgálja a „gyermekek kincseinek” biztosított tároló hely, ahová személyes tárgyukat összegyűjthetik.

II.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja:

- spontán és tervezett tapasztalatszerzéssel, sokféle tevékenykedéssel a gyermek értelmi képességei (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) az egyéni optimum szintjére fejlődnek.

Feladata:

- a gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának - mint életkori sajátosságainak -, valamint a meglévő tapasztalatainak, élményeinek és ismereteinek figyelembevételével és erre építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket;
- további élmények és tapasztalatok szerzése a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezetből;
- Az értelmi nevelés további feladatai:

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt
 - az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése,
 - valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- a helyi pedagógiai program témakörök, projektek formájában tervezi és szervezi a gyermekek megismerési folyamatait, óvodai életét;
 - kommunikáció fejlesztése;
 - a környezeti nevelés, a fenntarthatóságra nevelés elvárásainak közvetítése;
 - állampolgári „ismeretek” – kötelességek és jogok, véleményalkotás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- érdeklődik környezete változása iránt;
- keresi, kutatja, vizsgálja a jelenségek okát;
- a meglévő élményeit egyéni módon kifejezi: mozgásban, játékban, vizuális alkotásban;
- képessé válik a környezetével kapcsolatos élmények feldolgozására: észlelése differenciálódik, megfigyelése pontosabbá válik, felismeri és megnevezi a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat, képes összehasonlítani, következtetéseket levonni, valamint képes történéseket elmondani;
- figyelemmel követi a felnőttek útmutatásait, kitartóan véghez viszi feladatait.

Anyanyelvi nevelés

Célja:

- valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat;
- az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása (beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel) - az óvodai nevelés egészében jelen van;
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés;
- a magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

Feladata:

- a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani;
- lehetőséget teremtünk a folyamatos beszéd gyakorlására és képessé tesszük gyermekeinket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni, szókincsüket folyamatosan bővítjük;
- az óvoda gyermek az anyanyelvet utánzással, mintakövetéssel sajátítja el. A nyelv segít átörökíteni kultúránk értékeit, a társas együttlét normáit.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- folyamatosan és érthetően beszéljenek;
- kialakul a beszédfigyelem;
- képes társak között mások beszédébe bekapcsolódni, megfelelő helyzetben aktiválja szókincsét: kérdez, válaszol, mesél.

II.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

II.3.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltség tartalom biztosítása.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak (dajkák, pedagógiai asszisztens, valamint SNI gyermekkel foglalkozó megbízási szerződéssel alkalmazott szakemberek) nyújtsanak mintát, szolgáljanak modellként, példaként a gyermekek számára!

Intézményünkben egy kreatív, innovatív, ambiciózus alkalmazotti testület dolgozik - fő erejét az együttműködési készség, segítő szándék és identitástudat adja.

Nevelőtestületünk összetételére jellemző, hogy kötődik településünkhöz. A szakalkalmazottak bekapcsolódnak a község közösségi életébe, formálják arculatát, alkalomszerűen segítik kulturális és sport tevékenységét.

Óvodánk tevékenységének sikerén 10 fő (6 óvodapedagógus, 3 dajka és 1 pedagógiai asszisztens) munkálkodik.

Az intézményben dolgozó óvodapedagógusok felsőfokú szakirányú szakképzettséggel, főiskolai végzettséggel rendelkeznek. A nevelőtestület tagjai között van olyan kolléga, aki többféle pedagógus diplomát, szakvizsgát, illetve egyetemi végzettséget szerzett. A pedagógiai asszisztens munkakörben dolgozó pedagógiai asszisztens szakképesítéssel, a dajkák dajka szakképesítéssel rendelkeznek.

A szakalkalmazottak önképzéssel, szervezett továbbképzéseken való aktív részvétellel fejlesztik tudásukat, felkészültségüket.

Az eredményes nevelőmunka feltétele a szakirányú végzettség megszerzése mellett a szakmai ismeretek tudatos, tervszerű, sokoldalú alkalmazása.

Az óvodapedagógusoktól elvárható, hogy ismerjék az alternatív pedagógiák lényegét, egyéni érdeklődésüktől függően, helyi programunk szellemében befolyásolják irányultságukat.

A változó munkaerőpiac igényeihez való alkalmazkodás tette szükségessé, hogy óvodánkba egy mindenki számára önazonos pedagógiai elvet fogalmazzunk meg. A pedagógusok számára változásokat hozott mind szemléletben, külső és belső motiváltságban, és kitérte számukra a széles módszertani lehetőségek tárházát.

Az intézményi szervezeti felépítésben a vezetési feladatok az intézmény Szervezeti Működési Szabályzatában meghatározott módon kerülnek ellátásra.

Az főigazgató feladata az intézmény egyenletes, nyugodt működtetése.

- előkészíti és vitára bocsájtja az éves munkatervet, nevelési év végén értékeli az éves munkát;
- elvégzi az adminisztrációs feladatokat;
- képviseli az intézményt a helyi, körzeti, megyei szakmai megbeszéléseken, értekezleteken és egyéb rendezvényeken;
- kapcsolatot tart a fenntartóval.

Az óvodapedagógus létszámot a Köznevelési törvényben szabályozott módon határozza meg a fenntartó: gyermekcsoportonként két óvodapedagógus és egy dajka látja el a gyermekekkel kapcsolatos feladatokat, valamint a 3 csoport miatt egy pedagógiai asszisztens segíti az óvodai nevelőmunkát.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

Az óvodapedagógusok általában felmenő rendszerben dolgoznak, két évig ugyanazzal az életkorú gyermekcsoporttal foglalkoznak.

A csoportok nevelőmunkáját egy-egy óvodapedagógus irányítja, felelős a csoport adminisztrációs ügyeiért, munkája során hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Csoportonként egy-egy dajka

- segíti a gondozási és szakmai munkát;
- biztosítják az óvoda rendjét, tisztaságát, a balesetmentes környezetet;
- kötelességük, hogy munkájukkal hozzájáruljanak az óvodai nevelés eredményességéhez.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése.

A 2023. évi LII. 67.§ szerint köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyba álló pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű gyermek esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyba álló kötelessége különösen, hogy:

- a) nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét;
- b) a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek felzárkózását elősegítse;
- c) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges gyermekeket;
- d) előmozdítsa a gyermek erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására;
- e) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket;
- f) Tájékoztassa a szülőt a gyermek fejlődéséről. Az oviKRÉTA felületén a Gyermek fejlődésének nyomon követése elnevezésű felmérőlapot január és május végén készítik el a csoport óvodapedagógusai életkoronként, a fejlesztendő területek megjelölésével.

A felmérőlap a szülő tájékoztatásául szolgál, hiszen az adott időszak felmérése után a szülő - papír alapon - aláírásával igazolja, hogy tájékoztatást kapott gyermeke fejlődéséről;

- g) a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával;
- h) a gyermekek, és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon;
- i) az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tevékenység/foglalkozás szinten, gyermekcsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a gyermekek tevékenységét;
- j) részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát;
- k) a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait teljesítse;
- l) pontosan és tevékenyen vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az intézményi ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken;
- m) határidőre megszerezze a kötelező minősítő vizsgát (gyakornokként);
- n) megőrizze a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonya során tudomására jutott titkot;
- o) hivatásához méltó, Etikai Kódex szerinti magatartást tanúsítson;
- p) a gyermek érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.
- q) a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyba álló köteles:
 - munkáltató által előírt helyen és időben munkára képes állapotban megjelenni;
 - munkaideje alatt- munkavégzés céljából, munkára képes állapotban - a munkáltató rendelkezésére állni;
 - munkáját személyesen, az általa elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és az Etikai Kódex szerint végezni;
 - a munkakörének ellátásához szükséges bizalomnak megfelelő magatartást tanúsítani;
 - munkatársaival együttműködni,
 - a gyermek szüleivel, törvényes képviselőjével együttműködésre törekedni.

A Pedagógiai Szakszolgálat alkalmazásában álló logopédus foglalkozik a rászoruló gyermekekkel óvodánkban

- munkája kiterjed a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, valamint a szülőkkel kapcsolatos konzultációra, szűrő és fejlesztő eljárásokra;
- munkarendi beosztását az intézmény főigazgatója az óvoda működési rendjéhez igazodva alakítja ki;
- szakmai felkészültségével minden körülmények között segíti a beszédhibák kiküszöbölését, felzárkóztató foglalkozást szervez;
- segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak egy-egy gyermek vagy gyermekcsoport aktuális problémáinak rendezésében;
- méréseket végez induló szinten a fejlődés jelentősebb állomásainál, majd a beiskolázás megítélésénél;
- rendszeres közös szakmai beszélgetéseken segíti az óvodapedagógusi szemléletet.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, logopédus foglalkozik az előírt óraszámában. Munkaideje az adott fejlesztéshez kapcsolódóan a főigazgató határozza meg.

Minden olyan felnőtt, aki munkája során kapcsolatba kerül az óvodával, köteles alkalmazkodni a gyermekek érdekeihez.

A Pedagógiai Programban megjelölt személyi feltételek megfelelően biztosítják a program szakszerű megvalósítását. Az óvodapedagógusok és valamennyi alkalmazott együttműködése elengedhetetlen a hatékony nevelő munkához!

II.3.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy igyekezünk kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését.

Az udvar dísznövényekkel, bokrokkal, a gyerekek és a szülők által virágokkal, a fűszerspirál fűszer- és gyógynövényekkel beültetett. A raklaptól és farönkökből készített bio virágláda az évszaknak megfelelő virágokkal díszített. Az óvoda udvara, kertje – változatos élővilág élőtere. Madárbarát óvodaként célunk, hogy óvodásaink aktívan részt vegyenek a madarak gondozásában. A madáretetők és madáritatók a madarokról való gondoskodás eszközeiként a megfelelő időszakban ezt a célt szolgálják.

Az udvari játékok (függő fekvő hinta, mászóka, csúszda, rugós libikóka, homokozó, kisház) az Európai Unió előírásai, szabványai alapján készültek.

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Az óvoda az aktualitásnak megfelelően dekorált, esztétikus, izléses, a dolgozók jó kezűgyességének, kreativitásának köszönhetően.

A gyermekek foglalkoztatására három csoportszoba áll rendelkezésre. A harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőség szerint természetes anyagokkal ellátott helyiségek a gyermekek egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, pihenését, öltözését, tisztálkodását, étkezését lehetővé teszik. Gázfűtés biztosítja a megfelelő hőmérsékletet.

A gyermekek részére vásárolt eszközök és felszerelések életkoruknak és testméretüknek megfelelőek. A fejlesztő eszközök és játékok a képességeik fejlesztését szolgálják. Az általuk használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezük el.

Kevés óvoda büszkélkedhet olyan mozgásfejlesztő eszközökkel, melyek óvodánkban megtalálhatóak (pl. racer).

Az egyéni foglalkoztató teremben az egyéni és kisebb csoportos foglalkoztatás történik – a logopédiai foglalkozás, a gyógypedagógiai egyéni fejlesztés (SNI gyermekek számára) és a hittan is e helyszínen zajlik.

A három csoport kettő külön mosdó helyiségben tisztálkodik. A mozgásszervi fogyatékkal küzdő gyermekek akadálymentes, balesetmentes, biztonságos környezetben közlekedhetnek - kapaszkodók, nagyobb alapterületű, szélesebb ajtónyitású mellékhelyiség áll rendelkezésre.

A látási fogyatékkal élő gyermekek számára biztosított a tájékozódás.

Az öltözőben minden gyermek számára külön, jelével ellátott hely áll rendelkezésre ruházatának és cipőjének tárolására.

A betegszobai elkülönítőben a beteg gyermek felügyelettel tartózkodik, míg a szülő megérkezik érte.

Az óvoda épületében található 200 adagos konyha melegítő konyhaként funkcionál; vállalkozó működteti.

Az udvari és az óvoda épületében levő megrongálódó, javításra, illetve felújításra szoruló eszközök, tárgyak rendbetétele, valamint a fűnyírás, fák, bokrok nyírásának ellátása a rumi önkormányzat technikai dolgozói segítségével valósul meg.

A gyermekek védett, biztonságos környezetben fejlődhetnek.

Balesetvédelmi szemle során folyamatosan felülvizsgáljuk az udvari játékokat, az épület, valamint a játékok állapotát.

A takarékoság (telefon, víz, villany, gáz, fénymásolás), a tárgyi eszközök, felszerelések maximális megóvása, a keletkező hibák azonnali jelentése a főigazgató felé minden alkalmazott feladata.

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására is.

II.3.3. Az óvodai élet megszervezése óvodánkban

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A napi 45 perces iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet a pedagógusnak kell megtervezni.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomán követése az oviKRÉTA rendszerben történik, amely a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A Kréta rendszer fejlődést nyomó követő dokumentumainak megtekintéséhez, a szülők részére hozzáférést biztosítunk. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az óvodai foglalkozásokat az óvoda helyiségeiben, illetve egyéb, a foglalkozás megtartására alkalmas helyen kell megszervezni. Az óvodán kívül akkor szervezhető foglalkozás, ha a gyermekek intézményi felügyelete a külső helyszínen, továbbá az oda- és visszajutás közben biztosított. Az óvodán kívül szervezett foglalkozásról a szülőt előzetesen tájékoztatni kell.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott környezet megteremtését. A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen belül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A nevelőmunka tervezése:

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni képességeihez igazítva tervezzük meg.

A gyermeki tevékenység megtervezésében az óvodapedagógusok módszertani szabadsága érvényesül, figyelembe véve az alkalmazott programot.

A program az évkörhöz kapcsolódik.

Az általános terv (ütemterv) tartalmazza a készség, képességfejlesztés feladatait, az irodalmi-, a vizuális-, az ének-zenei nevelést, a mozgás és a külső világ megismerésére vonatkozó tapasztalat és ismeretszerzés anyagait.

Az ütemtervben körvonalazott feladatok a heti, illetve tématervekben- témahetekben válnak konkréttá, mely a csoportnaplókban kerül dokumentálásra.

Az óvodába lépéstől a gyermek egyéni fejlődésének folyamatos követése céljából névre szóló feljegyzések készülnek, melyek a differenciált fejlesztéshez nyújtanak segítséget.

II.3.3.1. Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend a nevelési év elején másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirendben nem napokhoz kötött tevékenységeket értünk, hanem egy-egy téma köré csoportosítva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket. A napi- és hetirend kialakítását – a kötetlen szabadon választott és kötött tevékenységek folyamatos, rugalmas rendszerét - a csoportban dolgozó óvodapedagógusok önállóan alakítják, és az oviKRÉTA felületén a csoportnaplóban rögzítik.

Óvodapedagógus által szervezett tevékenységi forma	
Tevékenység ideje	Tevékenység megnevezése
<p>A hét minden napján: →mindennapos mozgás →verselés, mesélés,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Szabad játék, tervezett játéktevékenységek ➤ Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalom és tapasztalás ➤ Mindennapos mozgás ➤ Verselés, mesélés ➤ Ének, zene, népi játék, tánc ➤ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ➤ Munka jellegű tevékenységek
Anyanyelvi nevelés	

Tanulás

Az óvodapedagógus módszertani szabadsága lehetővé teszi, hogy kötött vagy kötetlen formában, illetve az adott tevékenységet milyen szervezési módon/munkaformában valósítja meg – igazodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez. A tevékenységek időtartama a 3-4 éves gyermekek, a 4-5 éves, illetve az 5-6-7 éves gyermekek esetében fokozatosan növekedjen. A nagycsoport esetében 45 perc időtartamban kerüljön megszervezésre az adott tevékenység!

II.3.3.2. Napirend

A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek szükségleteihez, motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A rendszeresség és az ismétlődések, a megszokott időben végzett tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Folyamatos, változatos tevékenységeket, lehetőségeket biztosítunk a gyermekek fejlődése érdekében; törekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, a játék elsődlegességének biztosítását, kitüntetett szerepét szem előtt tartva.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozás is kiemelt szerepet tölt be. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Az egészségfejlesztő, egészségmegőrző testmozgásokat az óvodai nevelés minden napján biztosítjuk, lehetőség szerint minden tevékenységben.

Az óvodapedagógusok a napirendet a gyermekek egyéni, életkori sajátosságait, szükségleteit, fejlettségi szintjét szem előtt tartva módosít(hat)ják.

Az óvoda napirendje:

Időkeret	Tevékenység megnevezése
6.30-8.45	Gyülekezés. Szabad játék, tervezett játéktevékenység, barkácsolás, differenciálás, egyéni fejlesztés megvalósítása.
8.45-9.15	Teremrendezés. Étkezési előkészületek, munka jellegű tevékenységek, naposi munka, tízórai, testápolási teendők.
9.15-10.00	Játék tevékenységben megvalósuló tanulás, képesség-készségfejlesztés, differenciálás, tapasztalatszerzés útján. Célt az iskolaelőkészítő, differenciált fejlesztés tanköteles korú gyermekeknek, illetve játékba integrált egyéni és csoportos fejlesztő tevékenységek.
10.00-11.30	Öltözködés, mindennapos mozgás az udvaron, szabad játék, séta, kirándulások. Cselekvéses tanulás, ismeretek elsajátítása tapasztalás útján.
11.30-12.30	Étkezési előkészületek, munka jellegű tevékenységek, naposi munka, ebédelés, ebéd utáni tisztálkodási teendők.
12.30-12.40	Készülődés a lefekvéshez, teremrendezés, ágyazás.
12.40-14.30	Pihenés, mesélés, hosszabb történetek olvasása, alvás, nyugodt légkör megteremtése, folyamatos felkelés.
14.30-15.00	Folyamatos ébredés, öltözködés, teremrendezés, testápolási teendők. Étkezési előkészületek, munka jellegű tevékenységek, naposi munka, uzsonnázás.
15.00-16.30	Szabad játék biztosítása az udvaron vagy a csoportszobában, spontán, játékos tapasztalatszerzés mozgás, hazabocsátás.

TEVÉKENYSÉGEK ÉS IDŐTARTAMUK A NAPIRENDEN

TEVÉKENYSÉGEK	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	09.01-05.31.	06.01-08.31.	09.01-05.31.	06.01-08.31.	09.01-05.31.	06.01-08.31.
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	4:30 óra	4:15 óra	5:15 óra	5:15 óra	6:15 óra	6:45 óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2:00 óra	2:00 óra	1:30 óra	1:30 óra	1:15 óra	1:15 óra
Öltözés, egyéb testápolási teendők	1:30 óra	1:15 óra	1:15 óra	1:00 óra	1:00 óra	0:45 óra
Pihenés (alvás)	2:00 óra	2:30 óra	2:00 óra	2:15 óra	1:30 óra	1:15 óra

II.3.3.3. Csoportnapló, egyéni fejlődési napló tartalmi elemei

(mérések)

Csoportnapló

A csoportnapló - az oviKréta felületén kerül dokumentálásra - az óvodai nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Fel kell tüntetni: óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, megnyitás, lezárás időpontját, helyét, főigazgató aláírását, papír alapon a körbélyegző lenyomatát, pedagógiai program nevét. Az óvodai élet szervezésével kapcsolatos tartalmak mellett tartalmazza: napirendet, hetirendet, tevékenységek időtartamát, és megnevezését, nevelési-szervezési feladatokat, tervezett programokat, időpontjaikat, tevékenységi formák tartalmi elemeit, a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatokat, a munka jellegű tevékenységeket, a tevékenységekben megvalósuló tanulást, valamint az értékelést, feljegyzéseket a csoport életéről.

Az óvodai nevelés általános feladatainak, valamint a szervezési feladatok tervezésére 3 havonta kerül sor. Az értékelés szintén 3 havonta történik.

A nyári élet terve június 1 – augusztus 31. közötti időszakot öleli fel.

Összefoglaló éves értékelést végeznek a csoport óvodapedagógusai a nevelési év végén. A tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit illetően, a helyi nevelési programnak megfelelően éves terv készül a csoport óvodapedagógusai által, melyből tematikus terv alapján heti tervek kerülnek lebontásra.

A csoportnapló tartalmazza a balesetvédelemmel, baleset megelőzéssel, egészségvédelemmel kapcsolatos feladatokat, a hivatalos csoportlátogatásokat, valamint feljegyzések készülnek a csoport életéről.

Egyéni fejlődésmérés és értékelés

Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer - a 93/A. § szerinti dokumentációban rögzíti.

Az oviKRÉTA felületén folyó év január és május hónapok végén az óvodapedagógusok elvégzik a gyermekek egyéni értékelését, korcsoportonként. A dokumentum címe a gyermek fejlődésének nyomonkövetése (a kitöltés elektronikusan történik). Az egyes részterületek, részkapességek fejlettségéről a szülő tájékoztatást kap, melyet aláírásával igazol.

A fejlődés vizsgálata az alábbi területekre terjed ki:

1. A gyermek motoros fejlettsége
 - nagymozgás
 - finommozgás
 - vizuomotoros mozgás
2. A gyermek kommunikációs fejlettsége
 - beszédértés
 - beszédprodukció
3. A gyermek szociális fejlettsége
 - társas kapcsolatok
 - játék
 - éneklés
4. A gyermek önállóságának fejlettsége
 - önállóság
 - önszabályozás
 - szokások

A gyermek kognitív fejlettsége

- megismerő funkciók

Rögzítjük a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt, valamint óvodapedagógusi megjegyzést (csak belső feljegyzés!).

A dokumentációban láthatóvá válnak a gyermek fejlődésének mutatói, fejlettségi szintje, fejlődésének üteme, a differenciált nevelés iránya.

A dokumentum része a gyermek anamnézise is, melyet a szülővel történő beszélgetés során az óvodapedagógus tölt az oviKRÉTA felületén a gyermek óvodába kerülése első napjaiban.

Iskolaérettségi mérés

Óvodánkban a tanköteles gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát szeptember végén végezzük el; és szükség esetén további vizsgálat céljából intézményünk felveszi a kapcsolatot a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézményével.

II.3.3.4. Óvodai szolgáltatások

Örökös Boldog Óvoda

Óvodánk 2017 augusztusában elnyerte a Boldog Óvoda címet, így a 2017/2018. nevelési évtől a gyermekekkel való foglalkozás során „boldogságórákat” tartunk. A 2019/2020. nevelési évtől Örökös Boldog Óvoda címmel folytatjuk a munkát.

Hivatalosan és tudományosan bizonyított, hogy a Boldogságórák hozzájárulnak a gyermekek pozitív lelki fejlődéséhez és belső jóllétéhez.

Célja:

A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a gyermekek elé, hanem, hogy

- a gyermekek könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal;
- a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget;
- derűs és élménygazdag feladatok, játékok, gyakorlatok fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet;
- játékosan, vidám, kreatív feladatokon, gyakorlatokon keresztül a boldogságra való képesség fejlesztése;
- szorongás csökkentése, önbizalom erősítése;
- érzelmi képességek fejlesztése;
- empátia, tolerancia fejlesztése;
- a gyermekek a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat;
- kiegyensúlyozott, boldogságra képes emberré váljanak;
- az óvodában, majd az iskolában is jobban teljesítsenek.

Feladata:

- önmaguk megismerése;
- pozitív érzelmek aktiválása, fenntartása, fokozása;
- tanulják meg, hogyan fejezzék ki érzelmeiket, hogyan tudnák boldogabbá tenni magukat,
- negatív érzések, kihívások, problémás helyzetek bátor felvállalására ösztönzés;
- mentális egészség óvása;
- empátiás képesség és szociális érzékenység erősítése;

- agresszió csökkentése a gyermekközösségben;
- tanulási eredmények javítása;
- optimista gondolkodás fejlesztése tapasztalati tanulás útján;
- magabiztosság, kitartás erősítése; koncentrációs képesség, kreativitás fokozása;
- kapcsolatok ápolása;
- pozitív hatás gyakorlása a szülő-gyerek kapcsolatokra.

Az órákat bátorító, megerősítő attitűd jellemzi, a foglalkozásokon helyt kap:

- a feszültségoldás;
- relaxáció;
- meditáció;
- élmények felidézése;
- saját tapasztalatok megosztása;
- valamint a közös gondolkodás.

A Boldogságórák nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a kiemelt figyelmet igénylő, ezen belül a Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) és a Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) magatartása, kifejezőképessége, társas kapcsolataik a megfelelő irányba haladjon.

A Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A csoport fejlettségi szintjéhez igazítva kapják a gyermekek a feladatokat. A boldogságórák megtartása minimum havi egy alkalommal történik (kiscsoportban). A középső és a nagycsoportban egy témát egy hónapig, hetente egyszer dolgoznak fel a csoportok, hogy elegendő ideje legyen a gyermekeknek saját tapasztalatok gyűjtésére, valamint, hogy beépüljön a gyerekek szokásrendszerébe a havi boldogságfokozó technika. Tetszőleges időszakokban a csoportok szabadon ösztönözhetők kreatív feladatokra, dalok megtanulására, vidám szabadidős tevékenységek végzésére adott témában.

„Madárbarát” Óvoda

A 2016/2017. nevelési évben óvodánk csatlakozott a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) Madárbarát Kert Programjához. Elnyertük a Madárbarát Óvoda címet. Feladatunk a madarak gondozása (etetés a meghatározott időszakban, itatás az év minden szakában), madárodú készítése.

Fejlesztő foglalkozások, „szakkörök”:

Nagyon fontos feladatunknak tartjuk óvodánkban a „gyermeki tehetségek” kibontakoztatását, ill. a gyengébb képességekkel rendelkezők felzárkóztatását, fejlesztését. Minden gyerekben lakozik egy „csoda”, amit nekünk kell észre vennünk és ez irányba terelgetni, ösztönözni.

Óvodánk igyekszik elősegíteni a gyermekek harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén. Törekszünk lehetőségeinkhez mérten a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozására és a tehetséggondozásra.

Gondoskodunk a gyermekek személyiségének fejlődéséről, törekszünk a tehetségek felismerésére, elősegítjük a tehetség kiteljesedését. Ennek érdekében ingyenesen működő fejlesztő foglalkozásokat szervezünk szakkör jelleggel óvodánkban, 3 csoportra osztva a gyermekeket. A „szakkörök” heti 1 alkalommal, a délelőtti órákban működnek.

A foglalkozások során figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

Csicsergő - művészeti csoport

Célja:

- a gyermekek olyan tevékenységeken keresztül fejlődjenek, melyben örömeiket lelik;
- az életkori sajátosságokat és egyéni adottságokat figyelembe véve történő zenei fejlesztés;
- zenei érdeklődés, zenei ízlés, esztétikai fogékonyság formálása;
- élményt nyújtó közös éneklés, a gyermekek ének-zene kultúrájának megalapozása, néphagyomány megőrzése;
- a zene, az ének az egész személyiségre kiható, emberformáló, pozitív hatású legyen!

Feladata:

- az énekes, zenei feladatok, készségfejlesztések játékos keretbe ágyazódva valósuljanak meg;
- biztosítani a feltételeket: élmény, hely, idő, eszköz, oldott, kreatív légkör, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését a zenei tevékenység iránt;
- a gyermekek hallása, ritmusérzéke, zenei emlékezete, esztétikus mozgása, fejlődjön;
- ismerkedjenek meg különböző hangszerekkel, használatukkal (dob, triangulum, cintányér, ritmuspálca, xilofon, furulya, stb.);
- IKT eszköz használatával folyamatos zenehallgatás, mozgásos játékok megtekintése;
- ünnepekhez, jeles napokhoz tartozó énekek, ének- zenei tevékenységek tanulása;
- a közös éneklés, énekes játék örömeinek megélése, a zenei élmények befogadása;
- a felhasznált zenei anyagok igényes válogatása életkornak és a csoport képességszintjének megfelelően;
- a zene szeretetére nevelés;
- a gyermekek mozgásigényének, játékszükségletének kielégítése;
- a különböző képességű gyermekek sikerélményhez juttatása, pl:”én” erősítése, valamint lehetőséget adni a jobb képességekkel rendelkezők fejlődésére.

Varázskeszek - kreatív csoport

Célja:

- biztosítsuk a gyermekek élmény és fantáziavilágának szabad önkifejezését;
- alakítsuk esztétikai érzékenységüket, igényességüket, szépérzéküket;
- alakítsuk ki az ajándékkészítés igényét;
- ismerjék meg a különböző eszközök biztonságos használatát;
- ismerkedjenek az anyagok alakíthatóságával, különböző módszerekkel (ütés, nyomás, mintázás);
- gyönyörködjenek a gazdag formákban, színkeveréssel alkotott árnyalatokban;
- alkossanak képeket festéssel, zsírkrétával, ragasztással, agyagba, ill. homokba karcolással;
- éljék át mind gyakrabban az alkotás örömét, élményét.

Feladata:

- a gyermeki alkotáskedv felébresztése;
- alkotótevékenység feltételeinek biztosítása, megteremtése (hely, idő, eszköz);
- a tevékenység során a gyerekek differenciált feladatnyújtása, segítése, fejlesztése;
- szervezeti formák, kiállítóhelyek biztosítása;
- természetes anyagok használata;
- a gyermekek ábrázoló, alkotókészségei megindulásának elősegítése;
- különböző, változatos technikájú alkotások tervezése;
- élményekhez kapcsolódó témajavaslatok.

Ugribugri csoport

Célja:

- mozgásigény kielégítése;
- rendszeres mozgásra ösztönzés;
- friss levegőn való tartózkodás.

Feladata:

- a gyermekek fizikai állóképességének fejlesztése;
- a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése;
- a mozgásos sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése;
- a nagy és finommozgások és fizikai erőnlét fejlesztése:
 - egyensúlyfejlesztés;
 - szem-kéz; szem-láb koordináció;
 - ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.
- testséma fejlesztése:
 - testrészek ismerete;
 - a test koordinációjának alakítása;
 - a kezesség erősítése.

Színkottás zenélés

Jeannette Barentsen-Geelhoed által kidolgozott színkottás zenei jelrendszer alkalmazása a zenei foglalkozások során lehetőség szerint (ének, zene, énekes játék, gyermektánc; Csicsergő - művészeti csoport foglalkozásai) - ritmushangszereken, szintetizátoron, xilofonon, metallofonon, stb.

Célja:

- esélyegyenlőség biztosítása „A zene mindenkié!” (Kodály Zoltán); „Minden gyermeknek, minden korban, függetlenül attól, hogy milyenek a képességei, joga van a zenéhez! (Carl Orff);
- örömteli zenélés;
- ritmusérzék fejlesztése;
- hallásfejlesztés.

Feladata:

- önfegyelem, önnevelő készség fejlesztése;
- érzelmi feszültségek szabályozása;
- figyelem-,
- fegyelem-,
- türelem-,
- akaratéro fejlesztése;
- önbizalom erősödése;
- alkalmazkodó képesség fejlesztése;
- egymásra figyelés;
- környezet elvárásainak való megfelelés;
- relaxációra való képesség fejlesztése;
- kognitív képességek fejlődése;
- szociális-, kommunikációs képességek fejlesztése;
- motorika-,
- koncentráló képesség fejlesztése;
- alak- háttér percepció alakítása;
- érzések kifejezése a zenében;
- igényes zenei ízlés kialakítása – igényes zenével!
- szép befogadása – zenei ízlés formálása;
- magatartás pozitív irányú változásának elősegítése;
- közösségformálás;
- harmonikus személyiségfejlődés alakulása!

DIOO

A Dunántúlon elsőként vezettük be óvodánkba a digitális oktatójátékot, DIOO programot a 2015/2016. nevelési évtől kezdődően. A DIOO, mint iskolaérettség tesztelő és felkészítő rendszer hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek a meglévő ismereteiket több oldalról megerősítsék, s magabiztosan kezdhessék meg iskolai tanulmányaikat.

A programban való részvételt a nagycsoportosok szülei kérhetik gyermeküknek.

A számítógépes konzolon, érintőképernyővel, hang-utasításokkal, különböző és folyamatosan változó személyre szabott, játékos feladatokon keresztül 8 képességet tesztel a program.

- rész-egész, szintézis-analízis, környezetismeret
 - alkotókra bontás – alkotókból felépítés (Képkészítő);
 - környezeti ismeretek (Képátalakító);
- auditív és verbális észlelés, differenciálás
 - hangforrások felismerése (Bűvészinás);
 - hangforrások megkülönböztetése (Labirintus);
 - beszédértés fejlesztése (Szófaló bálna);
- finommotorika
 - rajz- és kézügyesség fejlesztése (Rajzoló);
 - írás előkészítése (Homokíró);
- vizuális észlelés és differenciálás
 - ábrafelismerés (Hídépítő);
 - ábrák közötti különbségek felismerése (Cirkusz);
- térorientáció
 - sorrend felismerése, mintasor ismétlése (Gyöngyfűző);
 - irányok megismerése (Kamrajáték);
- memória
 - emlékezet fejlesztése (Varázsital);
- logikus gondolkodás
 - matematika alapjai (Tortadízító);
 - mennyiségi összehasonlítások – relációs szókincs fejlesztése (Teherszállító);
 - logikai készségek fejlesztése (Cukrászda);
- átmásolás, átfordítás, szimbólumképzés
 - átmásolás, átfordítás (Állatszabadító).

Az elért eredmények megmutatják, hogy a gyermek milyen szinten áll az iskolaérettséghez vezető úton. A szülő saját gyermeke eredményeit - erősségeit, illetve fejlesztésre szoruló területeit –, illetve a gyermeke által készített elektronikus rajzokat, fényképeket láthatja. A szülők az így nyert információkkal jobban bekapcsolódhatnak gyermekük óvodai életébe. Sikeres feladatmegoldást követően magasabb szintre lép a játékban, sikertelen feladatmegoldás esetén pedig ugyanazon a szinten maradva másik feladatot kap.

Foglalkozások az óvodában külső szakember ellátásával:

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését megbízási szerződéssel alkalmazott, speciálisan képzett szakemberek végzik óvodánkban (gyógypedagógus, logopédus...). Szülők kérésére az óvoda szervez egyéb szolgáltatásokat. Ezek felmérése nevelési év elején történik, melyet az óvodapedagógusok és szülők előzetes tájékoztatása, egyeztetése előz meg. A szolgáltatások napi és heti rendbe való illesztésénél figyelembe vesszük, hogy az ne zavarja az óvoda működését, illetve a többi gyermek óvodai életét.

- logopédia;
- ovis foci (Bozsik program keretében);
- hittan (katolikus hitoktatás szerint).

Egyes - szülői igény szerinti - szolgáltatások fizetősek, ezeknél a szerződő fél az adott szülő és a szolgáltatást nyújtó:

- ovis tánc;
- úszás;
- nyelv (német, angol);
- stb.

Óvodánk szakmai gyakorló helyet biztosít a pedagógusképzésben, pedagógiai jellegű szakképzésben, gyógypedagógiai képzésben résztvevő hallgatók szakmai gyakorlatának teljesítésére.

II.3.3.5. Gyermekcsoportok

Óvodánkban életkori gyermeklétszámtól függően szervezzük meg a gyermek csoportokat (részben osztott, homogén, vagy vegyes életkorú csoportok). Amennyiben az azonos életkorú gyermekek száma magas, homogén csoportot szervezünk.

Csoportszervezési alapelvünk indokai (általában részben osztott csoportok):

- a fiatalabb életkorú gyermekek beilleszkedését segítik az idősebb gyermekek;
- helyi adottságaink többségében e csoportszervezési formát teszik lehetővé (a középső csoportos életkorú gyermekek kerülnek elosztásra).

II.3.3.6. Nyári élet

Mivel a nyári időszakban jelentősen lecsökken a gyermeklétszám, ezért ebben az időszakban összevont csoportban/csoportokban szervezzük az óvodai életet a megengedett maximális létszám figyelembevételével.

A nyári élet alapelvei:

- az óvodai élet, a gyermeki tevékenységek elsősorban a szabadban történnek;
- az időjárás függvényében a gyülekező idő is a szabadban történik;
- szeretetteljes, odafigyelő, minden gyermekért felelősséget vállaló légkör biztosítása;
- a balesetmentesség figyelembe vételével a víz, a levegő, a mozgás, a pihenés életkorhoz és egyéni igényekhez igazított biztosítása;
- a gyermekek csoportban kedvelt tevékenységeinek folytatására változatos játéklehetőségekkel hely biztosítása az udvaron is;
- a biológiai szükségletek folyamatos kielégítése: higiéniai igények, folyamatos folyadékbiztosítás, öltözködés, mezítláb járás;
- a játékidő a pihenőidő rövidülésével meghosszabbodik.

Játék, mozgás a szabadban

A gyermekek nagyfokú mozgásigényét kielégítjük, melynek egyik legjobb, legegészségesebb lehetőségére óvodánk udvarán nyílik. A gyerekek mindennap mozogjanak, játsszanak az udvaron (annyit, amennyire igényük van) - frissítő együttlétszám, énekes játékok, szabad tevékenységek során. Szabadban való tevékenységükhöz elegendő időt, helyet, eszközt biztosítunk: változatos terep, mozgásfejlesztő stabil és mobil eszközök, szerszámok, anyagok. Udvarunk a természet változásainak megfigyelésére is kiváló lehetőséget teremt. Az óvodapedagógusok felelőssége, hogy a gyermekek irányított tevékenységeket is végezzenek az udvaron, melyhez az óvodapedagógus folyamatosan bevonható társ.

II.4. Az óvoda kapcsolatrendszere

II.4.1. Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a

lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Amennyiben nemzetiséghez tartozó gyermekeket is ellát intézményünk, kapcsolatot tartunk az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

Az óvodai nevelő fejlesztő munka során fontos, hogy tiszteletben tartsuk a gyermekek egyéni fejlődésének ütemét, személyiségét annak érdekében, hogy őszinte, kreatív, felszabadult felnőttekké váljanak.

A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során az első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségét.

Arra törekszünk és akkor működünk eredményesen, minőségi szinten, ha megismerjük partnereink igényeit, elégedettségét és elégedetlenségét.

Jó szándékkal keressük a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez vezet az út, ugyanakkor a gyermekeken keresztül pozitív hatást gyakorlunk a szülőre:

- közös programok szervezése, ünnepi készülődés, ünneplés;
- a gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása;
- kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése;
- az óvodai és a családban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése;
- a szülők és a dolgozók egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése;
- közös célok megvalósítása, az együttműködés szabályainak betartása.

Az együttműködés egy folyamat, melynek alapja a rendszeres vélemény feltárás.

A szülővel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik (szülők fogadása, óvoda bemutatása, helyi nevelési rendszer fő vonalának ismertetése).

A kapcsolattartás lehetséges módjai:

- szülői értekezlet;
- fogadóóra;
- napi beszélgetések;
- családlátogatás;
- közös kirándulás;
- közös ünnepek;
- szabadidős programok.

A helyi pedagógiai program használata során biztosítékot kapnak a szülők arra vonatkozóan, hogy:

- a program középpontjában a gyermekük áll;
- boldog gyermekkort kívánunk biztosítani gyermekük számára;
- a program alkalmazása eredményeképpen gyermekük számára zökkenőmentes átmenetet biztosítunk az iskolába
- gyermekük komplex képességei fejleszthetők;
- érvényesül gyermekük egyéni és életkori sajátosságainak figyelembe vétele;
- értékelésre kerülnek gyermekük azon tulajdonságai, melyek csak rá jellemzőek;
- gyermekével megtanítják elfogadni a másik gyerek másságát;
- a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztés hangsúlyt kap;

- gyermekük nevelő- fejlesztő intézménybe jár;
- a szabad játék a nevelés egyik eszköze;
- a program figyelembe veszi a szülők észrevételeit is;
- a gyermekükkel történő közös gyűjtőmunkát a közös élményfeldolgozás követi;
- gyermeküknek saját élményekben, tapasztalatszerzésben lesz része;
- az óvodával való együttműködésük szorosabbá válhat, fejlődhet.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

II.4.2. Fenntartó

Kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolatra törekszünk a fenntartóval.

A kapcsolattartás folyamatos, elsősorban a következő területekre terjed ki:

- intézmény átszervezése, megszüntetése;
- intézmény tevékenységi körének módosítása,;
- intézmény költségvetésének megállapítása, módosítása, végrehajtása.

A kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás;
- írásbeli utasítások, beszámolók,
- egyeztető tárgyalások.

II.4.3. Bölcsőde

Mini Bölcsőde

Intézményünk 2023. szeptember 1-től Mini Bölcsőde indításával, Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde elnevezéssel, többcélú, közös igazgatású intézményként működik, végzi a gyermekek napközbeni ellátását. Szolgáltatást nyújt a dolgozó szülők, a szülő fogyatékosága miatt gyermekét nehezen ellátni tudó szülő, a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő családok számára is.

A Mini Bölcsőde Rum, Zsennye, Rábatöttös Község Önkormányzatai tulajdonában álló, Rumi Játékvár Óvoda (a továbbiakban: Óvoda) épületében, 79,2 négyzetméter terület leválasztásával került kialakításra és a célnak megfelelő korszerű átépítésre. Rum település területéről fogadja a kisgyermeket 20 hetes kortól az óvodába lépés kezdetét jelentő 3, illetve a törvény adta lehetőségeken belül 4 éves korig. Szabad kapacitása terhére Rábatöttös és Zsennye községek területéről is fogadhat gyermekeket.

Az óvodával közös intézményként működő mini bölcsőde több szempontból is előnyös:

- megkönnyíti a bölcsőde-óvoda közötti átmenetet, főként a szokásrendszer összehangolása és a gyermekismeret révén;
- könnyebb és folyamatosabb a kapcsolattartás a szülőkkel;
- az együttműködés során a szakmai ismeretek átadása, bővítése biztosított, ezáltal folyamatos a szakmai megújulás;

- egységes az értékközvetítés, mely előny a gyerekeknek és a szülőknek is;
- a helyi nyilvánosság előtti megjelenés biztonságosabb, hatékonyabb;
- még mélyebb szakmai ismeretek és ezek összehangolása.

A mini bölcsőde-óvoda közös intézményként történő működtetése, esetünkben a meglévő intézményhez (óvoda) való csatlakoztatás kézenfekvő volt.

A két intézményt egységes nevelési szemlélettel kell működtetni. Ez megvalósítható, bár a mini bölcsőde és óvoda két különböző minisztériumhoz tartozik, valamint nem egyenlők a feltételek a képzést és a képzettséget illetően sem. Ezért a közös intézmény pedagógiai elveit és az azokhoz kapcsolódó gyakorlatát különösen fontos egymáshoz illeszteni. Az eltérések ellenére, mindkét intézmény elsősorban nevel. Az együttműködés tudatos, összehangolt pedagógiai munkát kell, hogy jelentsen.

A két intézményrendszer nevelési elveinek, szemléletének, valamint az erre épülő gyakorlatnak, a gyermekkép, a gyermekről vallott azonos gondolkodás miatt szükséges egységesen működni.

Cél, hogy a mini bölcsődébe járó kisgyermek, ha átlép az óvodába, ne vegyen észre alapvető változásokat. Ismerje az óvoda épületét, a benne dolgozó pedagógusokat, dajka, pedagógiai asszisztenst és konyhás néniket.

Intézményünk szervezeti felépítése miatt nagyon szoros kapcsolatot ápol az egy épületben található mini bölcsődénkkel. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös igazgatású integrált intézményünk esetében.

Az átmenet segítése érdekében törekszünk a két intézmény közötti tartalmas kapcsolat kialakítására, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, -pedagógiai, illetve szakmai programjának -, céljainak megismerését, megértését mely kiindulási alap az óvodában folyó munkához. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

Az óvodapedagógusok számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy több alkalommal meglátogathassák a csoportjukba jelentkező kisgyerekeket, megismerjék őket bölcsődei tevékenység közben. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a gyerekek kellő fejlettséggel, érdeklődéssel, örömmel induljanak az óvodába, és az átmenet zökkenő mentesebbé váljon.

Az óvodába felvételt nyert gyermekek óvodai látogatást tesznek a kisgyermeknevelővel. A dolgozók információkkal segítik egymást a gyermek intézményváltásának megkönnyítése érdekében. Ősszel a kisgyermeknevelő meglátogatja az óvodában a volt bölcsődés gyermekeit.

II.4.4. Gyermekvédelem intézményei

Az esélyegyenlőséget segítő feladatokra hangsúlyt helyezve

Gyermekjóléti szolgálat

A nevelésbe, védelembe vett (veszélyeztetett), valamint a gyámság alatt álló gyermekeket érintő problémákat illetően kapcsolatot tartunk a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, Család- és Gyermekjóléti Központtal (9700 Szombathely, Széll Kálmán utca 4. Pf. 391), valamint a Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Központtal (9600 Sárvár, Nádasy Ferenc u. 26.).

Gyámügy

A Vas Megyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi és Igazságügyi Osztályával (9700, Szombathely, Petőfi S.u.8.)

„BARNAHUS” létesítmény

Szombathelyen, a TEGYESZ épületében működő létesítménnyel (9700 Szombathely, Vörösmarty u. 11.).

II.4.5. Egészségügyi Szolgáltató

Óvodánk gondoskodik a gyermekek felügyeletéről, a nevelés és oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséről, ennek keretében évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton vesznek részt a gyermekek.

Az orvos, védőnő elérhetősége, a rendelési idő a faliújságon kifüggesztésre, valamint a nevelési év első szülői értekezletén a szülők számára ismertetésre kerül.

II.4.6. Általános Iskola

Kapcsolatot tartunk az óvodánk szomszédságában működő Rumi Rajki István Általános Iskolával. Közös programokon (színház, bábszínház, projektek, adventi rendezvények, kiállítások, stb.), iskolalátogatáson találkoznak a gyermekek.

Az óvoda feladata, hogy megalapozza a gyermekek zavartalan iskolakezdését, melyhez nélkülözhetetlen az óvodapedagógusok és a tanítók személyes kapcsolata (közös rendezvények, nyílt nap, projektek, stb). A helyi pedagógiai program megalapozza a kulcskompetenciákat, az óvoda- iskola átmenetet:

- az iskola a tanulásra érett gyermekek szakszerű fejlesztője, nevelője, tanítója;
- az iskola alsós nevelőivel hatékony, szakmai kapcsolatra, kölcsönös együttműködésre törekszünk,
- óvodás gyermekeink, iskolás gyermekekkel történő közös rendezvényei, találkozási a kapcsolatot erősítik.

II.4.7. Pedagógiai szakszolgálat

A szülő joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét. A szülő kötelessége, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének az óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a gyermekkel foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére, a nevelőtestület erre javaslatot tesz.

A Nevelési Tanácsadóval, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal szakmai kapcsolatot tartunk:

a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottságával (9700 Szombathely, Sugár u. 9.) a felülvizsgálatra kötelezett gyermekeket illetően; a BTM gyermekek fejlesztését, valamint a logopédiai ellátást illetően pedig kapcsolatot tartunk a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézményével (9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.), valamint a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sárvári Tagintézményével (9600 Sárvár, Dózsa György u. 14.).

A logopédiai ellátást (az SNI gyermekek ellátását kivéve) a szakszolgálat szakembere végzi óvodánkban. Az együttműködésért a gyermekkel közvetlenül foglalkozó pedagógus felelősséggel tartozik.

Az iskolába készülő tanköteles gyermekek szűrővizsgálata (iskolaérettségi vizsgálat) során tartunk kapcsolatot az intézménnyel. Ezek a vizsgálatok azt a célt szolgálják, hogy az óvodapedagógusok irányvonalat kapjanak egy-egy gyermek további megsegítéséhez. Az óvodai szűrővizsgálatokhoz a szülő jóváhagyása szükséges, mint ahogy a terápiás munka elkezdéséhez is.

II.4.8. Pedagógiai szakmai szolgáltatás

Értekezleteken, műhelymunkákon, illetve továbbképzéseken való részvételben nyilvánul meg a kapcsolattartás, elsősorban az intézmény számára nyújtott szakmai tanácsadásban a Zalaegerszegi Pedagógiai Oktatási Központon keresztül (8900 Zalaegerszeg, Kinizsi u. 74.).

II.4.9. Egyéb partnerek

Művelődési Ház

A Művelődési Ház rendezvényeit a gyermekek (életkori sajátosságaikhoz alkalmazkodva) csoportosan vagy egyénileg látogatják. Bábszínházi és színházi előadásokon, kiállításokon, mesedélutánon veszünk részt. A Művelődési Ház helyiségeit igénybe veszi az óvoda (pl. könyvtárlátogatás, mese világnapja, farsangi, András-napi rendezvény...).

Baba-mama klub

Igyekszünk tartani a kapcsolatot a Baba-mama klubbal, elsősorban közös bábszínházi, színházi előadások alkalmával, de kísérletet teszünk arra, hogy az óvodapedagógusok egy-egy foglalkozáson ellátogatnak a Baba-mama klub foglalkozására és énekekkel, mondókákkal színesítik a gyermekek életét.

Kapcsolatok tartunk ezen kívül: Oktatási Hivatal, környező települések köznevelési, közoktatási intézményei, intézményt támogató szervezetek: Nyugdíjas klub, Tűzoltó Egyesület, Rumi KSC, Rumi Rajki István Alapítvány, Szemünk Fénye Szülői Egyesület (dolgozóink részt vesznek a Szemünk Fénye Szülői Egyesület bálján, mely a közösségkövácslást is szolgálja - a bál bevétele hozzájárul óvodánk közösségi programjainak támogatásához, pl. színházi előadás). Jobb Veled a Világ Alapítvány, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME), zöld civil szervezetek (HUMUSZ, Reflex), múzeumok, állatkertek.

Az intézmény részvétele a közéletben

Óvodánk képviseli magát a község jelentősebb ünnepein, eseményein. Ahol lehetőséget, illetve felkérést kapunk, szívesen szerepelnek gyermekeink (pl. Idősek karácsonya, Adventi rendezvény, Nőnap, Sportnap...). Dolgozóink szívesen vesznek részt a falunapi rendezvényen, ahol főznek a falu lakóinak, valamint a rendezvényen szereplőknek.

Külhoni magyar óvoda

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében óvodánk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre, együttműködésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn (pl. Szlovéniában, a Dobronaki Katicabogár Óvodával).

II.5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

II.5.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg.

A játék kiemelt jelentőségű tevékenység, mással nem helyettesíthető - az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység, melynek az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, melynek során sok tapasztalatot, élményt szerez a környezetből. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja.

A gyermek számára a játék örömforrás, melyet komolyan vesz, cselekszik, érez, gondolkodik, szerepeket kelt életre különböző eszközökkel.

A gyermek játékában önmagát adja, önmagát fejezi ki, játékában ismerhető meg legjobban és a játék segítségével ismerheti meg a világot. A gyermek fejlődésével párhuzamosan a gazdagodó játékformák hatásai összerendeződnek (gyakorló, konstruáló, szerep, szabály) és a társas együttlét különböző szintjein, mint alapvető alkalmazkodási készségek, megismerési funkciók jelennek meg, jelezve a gyermek fejlődését.

Célja:

Az óvodai élet egészét átszöjje és a különböző személyiségjegyek, az érzelmi- akarati élet tulajdonságai, a társas kapcsolatok, az értelmi képességek komplex módon fejlődnek a megfelelő feltételek biztosítása eredményeként.

Feladatunk:

A kisgyermek már óvodába kerülésekor rendelkezik bizonyos típusú és tartalmú játéktevékenységekkel. Az óvodai környezet lehetőséget ad arra, hogy megindulhasson a felnőttekkel és a társakkal együttesen végzett sokféle játék és játékos tevékenység.

Első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre; ha már kialakult a szabad játékfolyamat, bevonható társ marad, ha pedig elakad a játékfolyamat, segítő, kezdeményező lesz. Tudatos jelenléte a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is elősegíti, valamint biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játékfajták korcsoportra nem bonthatók, mert a gyermek fejlettségi szintje, érzelmi állapota határozza meg játékának tartalmát. Pedagógiai és pszichológiai ismereteink alapján fejleszteni és segíteni kell a gyermeket a különböző játékfajták tanulásában és gyakorlásában.

Gyakorlójáték:

Mozgást gyakorló játékok, természeti jelenségek, állatok, környezetünkben lévő tárgyak mozgásának utánzása. Növényekhez, állatokhoz, természethez kapcsolódó ritmusos mondókák, versek bemutatása. Játékszerek és eszközök rakosgatása, tologatása.

Lényege a ritmus és a mozgás. Mindhárom korcsoportban fellelhető, de legjellemzőbb a kicsikre. Más játék elemeként jelenik meg a nagyobbaknál.

Szerepjáték:

A felnőttek szerepének, tevékenységének sajátos módon való utánzása a játékban. Az élményeknek nagy jelentősége van a gyermek játékában. A gyermekek játék helyzetben megismerik, felfedezik a körülöttük lévő világot. Formálódnak, viselkedési szabályokat, szokásokat ismernek meg, kreativitásuk fejlődik, pozitív érzelmekkel gazdagodnak. Olyan tulajdonságok fejlődnek a gyermekekben a szerepjáték folytán, melyek később nagy jelentőséggel bírnak az életre való felkészítés folyamatában pl. kezdeményezőkézség, közösségbe beilleszkedés, együttjátszás, alá- fölérendeltségi viszony önkéntes kialakulása. A szerepjáték alkalmazható szabályok tudatosítására, ismeretek rendszerezésére.

Kicsiknél egyszerű cselekvést magába foglaló művelet, melynek során az eszköz a fontos. A nagyobbaknál már a szerephez való kötődés lényeges; a szerepekben a valóság számukra lényeges mozzanatait jelenítik meg. E játékforma 5 - 6 - 7 éves korban teljesedik ki. Képesek alkalmazkodni a társhoz, szabályhoz, a játékot önállóan megtervezik.

Barkácsolás:

Termésekből, papír, textil, fa és más egyéb anyagokból a gyerekek olyan eszközöket, tárgyakat készítenek, melyet játékukban felhasználnak. Biztosítja számukra az alkotás örömet, fantáziájukat, kreativitásukat megmozgatja.

Az óvodapedagógus kiegészítő játékokat készít a kicsik előtt, megjavítja a rosszakat - ez később természetessé válik számukra. A nagyobbak már aktívan részt vállalnak e tevékenységben. A legidősebb korosztálynál ez már kapcsolódik a szerepjátékhoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz - ők kezdeményezik, hozzák létre a szükséges játékeszközt. Barkácsolnak: tépnek, vágnak, varrnak, ragasztanak, stb.

Konstruktív játék:

Társas játék az építő játék. Legjellemzőbb, hogy mikro csoportban végzik a gyermekek ezt a tevékenységet; térforma és téri képzeletüket fejleszti.

A legfiatalabb korosztály az óvodapedagógussal rakosgat, szétszed, közben a technikát tanulja. A nagyobbak a valóság rekonstruálása közben építenek, szerkesztenek, vagy épp az építgetésből alakul ki a szerepjáték. A legidősebb korosztály - törekedve az eredményességre, a pontosságra, az anyagok kombinálására - határozott céllal épít, hogy felhasználja a szerepjátékra.

Szabályjáték:

A játékszabály kerül előtérbe, miközben ismereteket szereznek, azokat begyakorolják, képességeik fejlődnek. A mozgásos versenyjátékok, valamint az értelemfejlesztő szabályjátékok során valamilyen összefüggést, azonosítást, megkülönböztetést végeznek, ezáltal fejlődik figyelmük, emlékezetük, gondolkodásuk.

Kicsikre a mozgásos szabályjátékok (fogócska, bújócska, stb.) jellemzőek, melynek során nem a cél fontos. A nagyobbaknál már megjelennek az értelmi képességeket fejlesztő szabályjátékok (egyszerű társasjáték, kártya, dominók, logikai játékok) - a felnőtt részvétele még lényeges számukra. A legnagyobbak már bonyolultabb szabályjátékokra is képesek a szabályok pontos betartásával. Értelemfejlesztő játékaiknál logikus, magasabb szintű gondolkodásra képesek.

Dramatikus játék:

A drámajátékok alkalmazása különféle célokkal és funkciókkal történhet pl. nevelési szándékkal, konfliktusok kezelésére terápiás funkcióval, az oktatás hatékonyabbá tételére. Eredményesen használhatjuk alkalmakként, foglalkozásként, de jól használható segítő, kiegészítő eszközként, technikaként is.

Bábjáték:

Minden olyan játékot, amely valamilyen tárgy, eszköz megmozdításával életre kel, szerepet játszik, megpróbál kifejezni valamit, bábjátéknak nevezzük. Ezek az eszközök nemcsak tárgyak, hanem lehet a kéz, a test, amely mozgással egy - egy figurát, hangulatot próbál kifejezni.

A kisgyermek számára minden elevenen él körülötte. Az óvodában leginkább a beszoktatáskor használjuk a bábót, de ezen kívül használjuk bármilyen tevékenység végzése közben, foglalkozás motiválásához.

A bábjáték azért hatásos, mert népszerű, dramatikus, mozgásra épül a cselekménye, jelképes, csodálatos, az érzelmek kivetítését, lereagálását biztosítja.

A bábokat mozgásuk, plasztikájuk, valamint az anyaguk szerint osztályozhatjuk.

A kisgyermek számára rendkívül fontos, hogy a báb puha, kellemes tapintású anyagból készüljön. Óvodás korban az állatfigurák állnak a legközelebb a gyermekhez. Ők maguk is készíthetnek bábokat, amit játékaikban felhasználnak, szükség szerint kézbe vehetnek.

Meseládikó: egy kinyitható, becsukható bábszínház; az óvodások és az óvodapedagógusok részére készült karakteres bábfigurák tára. Használata megkönnyíti a mindennapos bábjátékos tevékenységet, az óvodapedagógus munkáját, és örömet szerez az óvodás gyermekek számára. Az óvodai bábozásnál az irodalmi műfajok helyes kiválasztása és alkalmazása rendkívül fontos. Az életkori sajátosságoknak megfelelően - a fokozatosság elvét követve -, egyszerű mondókatól indulunk el, majd verseken, dalokon és népi játékokon keresztül az egyszerűbb jelenetek után jutunk el a hosszabb lélegzetvételű meséig.

A legfiatalabb korosztály érdeklődését a bábu mozgása kelti fel - fakanálbáb, síkbáb, ujjbáb. Az óvodapedagógus segít a párbeszéd során, valamint a szereplők kiválasztásában. A nagyobbaknál célszerű már a kesztyűbábok, paraván, jelmezek használata - ezek igazodjanak élményeikhez, kedvenc meséikhez.

Fejlesztési lehetőségek a játékokban

a.) Gyakorlójátékokban

- nagymozgások;
- testséma;
- szem-kéz koordináció;
- ismerkedés tárgyak, anyagok tulajdonságaival;
- mozgás és tevékenység beszéddel való kísérése (szociális fejlesztés, kommunikációs készség);

b.) Építő - konstruáló játékokban

- kreativitás;
- megfigyelő-képesség;
- szem - kéz koordináció;
- rész - egész viszonya;
- térérzékelés;
- formák, színek, fogalmak megismerése.

c.) Szerepjátékokban

- képzelet;

- tolerancia;
- empátia;
- önbizalom;
- kommunikációs készség;
- beszédképesség;
- szociális tanulás;
- erkölcsi értékek;
- együttélés szabályainak elsajátítása.

d.) Szabályjátékokban

- alakul szabálytudatuk;
- erősödik kitartásuk, kudarctűrő képességük, megtanulják indulataik fékezését;
- fejlődik gondolkodásuk: memória, kombinációs készség, analízis - szintetizáló képesség, számfogalom.

e.) Barkácsolásban

- tapasztalatszerzés anyagokról, eszközhasználatról;
- percepció;
- finommotorika;
- kombinatív készség;
- alaklátás;
- formaállandóság erősítése.

f.) Bábozásban, dramatizálásban

- az önkifejezés és az önmegvalósítás eszköze;
- emlékezet;
- képzelet;
- mozgás;
- beszédképesség;
- kommunikációs készség;
- szociális tanulás.

Programunk a játékot kiemelt jelentőségűnek tartja, és minden lehetőséget megad ahhoz, hogy ez természetes körülmények között, megfelelően érvényesüljön. A természetes anyagok előnyben részesítése, felhasználása fontos az óvodánk számára.

Mindezek megvalósulásához szükséges:

- az óvoda légköre;
- eszközállománya;
- az óvodapedagógusok szervező munkája, személyisége;
- minden jelenség, a Föld, a Víz, a Tűz, a Levegő tulajdonságairól szerzett tapasztalatok újraélése.

A játék feltételeinek megteremtése

A játék feltételeiről a családnak és az óvodának egyaránt gondoskodni kell. Fontos, hogy a szülők is elismerjék a játék elsődlegességét a családon belül is.

a.) Nyugodt légkör

A nyugodt, szeretetteljes, családi légkör biztosítása alapfeltétel. Az óvodapedagógus együttműködésre és segítségre kész partner a gyermek számára. Jelenléte tudatos, megengedő, támogató, biztonságot adó; teljes odafordulással bánik a gyermekekkel, egészséges környezetet alakít ki számukra, jó szokásokra, életritmusra, korukhoz illő fegyelmekre szoktatja őket. A szokás - és szabályrendszer fokozza a gyermek biztonságérzetét, segíti számára az eligazodást.

b.) Megfelelő hely

A harmonikus színvilágú, tágas csoportszobák és a hozzá tartozó helyiségek berendezése az otthonosság érzetét kelti, mindenki megtalálhatja benne a helyét, elfoglaltságát. Biztosított a pihenő hely, mesesarok, kuckó. A tornaszoba mozgásfejlesztő eszközökkel, szomszédos raktára mozgásfejlesztő játékokkal felszerelt.

c.) Megfelelő idő

Óvodáskorban a játékba integrálódik minden tevékenység, általa fejlődnek, válnak egyre önállóbbá a gyermekek, ezért a legtöbb időt a játéokra kell fordítani! Fontos, hogy elmélyülten játszhassanak, legyen idejük elképzeléseik megvalósítására, a játékfolyamat befejezésére.

d.) Játékeszközök

A játékhoz egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

A gyermekek szabadon választhatnak az ízléses, praktikus, egyszerű, sokfajta ötlethez, játékfajtaához alkalmazható játékeszközök közül. Fontos, hogy minden gyermek (a tehetséges, a lemaradó is) megtalálja a számára legmegfelelőbb eszközt, mely segíti fejlődését. A természet olyan kincseket ad (különböző terméseket, leveleket, kavicsokat, stb.), melyet a gyermekek felhasználhatnak a játék során.

e.) Élmények, tapasztalatok

A gyermekeket olyan közvetlen, érzelmi töltésű élményekhez szükséges juttatnunk, amelyek játszásra készítik őket, segítik képzeleteiknek, vágyaiknak játékban való megvalósítását. Olyan élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket kell biztosítanunk, amelyek érzelmeikhez közelálló, élő szerepmintákat adnak a gyermekeknek. A közvetlen tapasztaláson kívül a mesevilág élményei a játék motivációs bázisát adják. Képesé kell tennünk őket a játszásra. Az óvodapedagógus feladata az emlékek, az élmények felelevenítése, előhívása.

A játékeszközök kiválasztásánál ügyelünk a következőkre:

- minőségi;
- elsősorban természetes alapanyagú (fa, vászon, kötél, vessző, cserép);
- esztétikus, könnyen tisztítható, ne okozzon sérülést, balesetet;
- fejlesztő hatású (mozgást, kreativitást, gondolkodást);
- speciális képességfejlesztő hatású legyen;
- álljon rendelkezésre óvodapedagógusok által készített játékeszköz bőségesen;
- anyagok biztosítása, amelyekből kreatív módon maguk is készíthetnek játékeszközt.

Az óvodapedagógus feladata:

- biztosítson megfelelő helyet, időt, eszközt, játékra inspiráló pozitív élményeket;
- ismerjen meg minél több olyan játékot és technikát, amely a gyermek és környezete közötti kommunikációban jól használható;
- a gyermek megismerését, jellemzését a játék segítségével végezze, az így kapott sokrétű információt kellő empátiával és tapintattal elemezze;
- játsszon a gyermekekkel együtt szabály-, kör-, futó-, fogó-, nyelvi játékokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- hajlandóak elfogadni játszótársaik elgondolásait és alkalmazkodni a játék szabályaihoz;
- képesek egyazon játék témában együttesen részt venni;
- képesek önállóan tervezni, megszervezni a játékot, elosztani a szerepeket, megválasztani, elkészíteni a játékhoz szükséges eszközöket;

- egyéni fejlettségüktől függően tudnak egyéni ötletek alapján egyre bonyolultabb építményeket, alkotásokat létrehozni;
- a különböző anyagokat, eszközöket kombináltan alkalmazzák; biztosan használják a barkácsoláshoz szükséges eszközöket;
- társas viselkedésükben a játék folyamatában használják a metakommunikációt;
- szabályjátékokat kezdeményeznek, melynek szabályait pontosan betartják;
- élményeik alapján játékhelyzeteket tudnak létrehozni.

II.5.2. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A vers és a mese a gyermekekkel való különös és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, a kisgyermek szellemi szükségleteinek kielégítése.

A mese a legalapvetőbb élményforrás a gyermek számára, jelenléte nélkülözhetetlen az egészséges személyiségfejlődéshez. A mesehallgatás az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő tevékenység, az együvé tartozás eszköze. A mese, a vers és a mondókázás mindennapos tevékenység. A nap bármely szakában, bárhol és bármikor, ha lehetőség és igény van rá, mondókázhatunk, verselhetünk, mesélhetünk. A verset, a mondókát mondogatni, a mesét hallgatni jó.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, a népköltészet tárháza erkölcsi tanulságokkal szolgál a gyermek számára. A mese - képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élőlészavos mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mese megfelel az óvodás gyermek szemléletformájának és világképének, visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja és az ehhez társuló, szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a külvilágra irányított megismerési törekvésekre; ugyanakkor valóságghű ismeretekhez is jutnak a vers és mese által a gyermekek.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Cél:

Az irodalmi érdeklődés felkeltése élmények nyújtásával, a gyermekek erkölcsi-, etikai ismereteinek megalapozása, szókincsük gyarapítása.

Feladat:

Az óvodapedagógus a gyermekcsoport szokásainak, a pillanatnyi helyzetnek ismeretében dönti el, hogy a gyermekeknek csendben, vagy néhány gyermeknek játék mellett kívánja elmondani a kiválasztott anyagot. A mese általában nyugalmat, míg a vers inkább mozgást igényel. A verseket a magyar népi gyermekköltészetből válogatjuk, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helyt adunk.

Mondókák, gyermekversek, tenyércirógatók, lovagoltatók, altatók, ébresztők, rajzoltatók egyaránt megtalálhatók a gyűjteményben.

Mesei öltözékek, jelmezek állnak rendelkezésre a gyermekek számára, melyeket a játék során használhatnak dramatizálási kellékként is (korona, palást, fátyol, mellény stb.). Bábkészletünkkel - mely közkedvelt bábokból áll - szívesen elevenítik meg a kitalált történeteket, ismert meséket, azok elemeit.

A 3 évesek az állatmeséket, egyszerű mondókákat, rögtönzött történeteket, láncmeséket, egyszerű állatmeséket kedvelik, melyben ismétlések vannak. Igénylik a testközelséget teremtő simogatókat, höcögtetőket. Ezek ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre.

A 4-5 évesek az állatmeséket, egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket, tagolt verses meséket élvezik.

Az 5-7 évesek történetei már a tágabb környezetről szólnak, az állatok élete, a család, a gyermekek világa a téma. Bonyolultabb tréfás állatmesék, tündérmesék, néhány kiváló kortárs író meséje, elbeszélése kerül feldolgozásra.

Mindhárom korcsoportban tanítunk olyan verseket, melyek az ünnepeinkhez kapcsolódnak, olyan meséket is mesélünk, melyeket szívesen hallgatnak egyéni kívánság szerint is.

Az óvodapedagógus feladata:

- az élő mese varázsát nem szoríthatja ki a televízió, a videó, a DVD modern világa – ezt a szülők tudomására kell hozni;
- a mondókák, a versek ott és akkor hangozzanak el, amikor erre szükség van;
- a nem verbális kommunikáció gyakorlására a gyermek számára érdekes, érzelmileg motivált játékok (tekintet, mimika, testtartás, gesztus stb.) alkalmazása;
- mesei környezet megteremtése, ahol helye van a könyveknek, báboknak, különféle mesei eszközöknek.
- az óvodába érkező gyermekek különböző nyelvi szinten állnak, a beszédhibákat és beszédzavarokat felismerve segíteni kell a gyermekeket és a szülőket; a szakemberrel történő együttműködés rendkívül fontos.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- várják, igénylik a mesehallgatást;
- szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak önmaguk szórakoztatására is;

- szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat;
- a népmesék szófordulatai, a versek jelzői megjelennek a gyermekek önálló meséiben;
- tudnak mesét befejezni, történetet kitalálni, s ezt mozgásban megjeleníteni;
- a mese bizonyos részleteit rajzaikban is meg tudják jeleníteni;
- vigyáznak a könyvekre.

II.5.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is (amennyiben ez releváns).

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Cél:

Az ének és zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra, gyakorlásra való képesség megalapozása. A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus mozgásának fejlesztése.

Feladat:

Készségek fejlesztése mozgás, hang, szöveg összekapcsolásával. A zenei hallás, a ritmus és formaérzék fejlesztése, beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, játékos képességfejlesztés, mondókák, gyermekjátékok, táncok, dalok, népdalok megismertetése.

A fejlesztés tartalma:

Korosztályoknak megfelelően: dalanyagból, mondókából, zenehallgatási anyagból, a magas - mély hangok megkülönböztetéséből, dallamritmus visszaénekléséből, halk - hangos fogalompár megértéséből, egyenletes lüktetés- dallammotívumokból, ritmusmotívumokból áll.

Hallásfejlesztés: elsődleges területe az éneklési készség fejlesztése. Az éneklési készség fejlesztése óvodánkban a gyermek utánzási vágyán alapszik. Hallás után tanítjuk a dalokat, dalos játékokat. A gyakorlásnak, ismétlésnek kiemelt szerepe van. Az éneklési készség

fejlesztésénél fontosnak tartjuk a megfelelő hangterjedelmű dalok kiválasztását. Ezzel szoros összefüggésben van az éneklési kedv felkeltése és ébrentartása.

A hallásészlelés fejlesztését célozza a környezet zörejeinek felismerése, egymás hangjának megismerése, melyből alakítható a magas - mély, valamint a halk - hangos hangok felismerése - ehhez a természeti és társadalmi valóság nyújt eszköztárat.

A hallásfejlesztéshez felhasználjuk a népköltészet tárházát, valamint más népek dalait is.

Ritmuserzők fejlesztés: fontos, hogy az óvodában kialakítsuk a ritmus, a lüktetés érzékelését és az óvodai évek végére a gyermekekben automatizáljuk azt. A lüktetés adja az alapot a további ritmusmotívumok elsajátításának, a tempókülönbségek érzékelésének. A ritmuserzők fejlesztése szorosan a mozgáshoz kapcsolódik, koordinálja azt. A ritmuserzők fejlesztéséhez felhasználjuk az általunk, természetes anyagokból, illetve szelektíven gyűjtött anyagokból készített hangszereket.

Mozgásfejlesztés: a dalok, dalos játékok ritmusa, dallama spontán módon is mozgásra ösztönzi a gyermekeket. A zenei tevékenységen belül a szép mozgás kialakítása szerves része a készség és képességfejlesztésnek. Az egyenletes, szép járás, a dalos játékok mozgássorai megalapozzák a későbbi tánclépéseket, egyedi formában segítik a mozgás összerendezettségének kialakulását. Fontos kiemelni, hogy a zenéhez kapcsolódó mozgás, a közös játék érzelmi töltése igen erős, a gyermekekhez közelálló élménye semmi mással nem pótolható.

Zenehallgatás: zeneművészi hatásán keresztül az érzelmi nevelés egyik leghatásosabb eszköze - fejleszti az emocionális részvételt, az érzékenységet, a fogékonyságot. Zenehallgatásra a nap bármely szakaszában megtaláljuk a megfelelő alkalmat, és élünk pozitív nevelő hatásával.

Az óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek otthonról hozott, népi, nemzeti kultúrhagyományokat közvetítő mondókái, dalai helyet kapjanak zenei nevelésünkben, ugyanakkor az óvodás dalok, mondókák otthoni meghallgatásában a szülők legyenek partnerek;
- a zenei élmények a természethez kapcsolódva, a gyermek játékába illeszkedve, munkáját egyéb tevékenységét kísérve, bábozását, dramatikus játékát színesítsék;
- biztosítsa a gyermek számára a szabad zenélést, éneklést, melyet alkalmi társulásokkal saját kedvükre és örömeikre szerveznek meg és mozgással kísérnek;
- ünnepekre készülve az ünnep jellegéhez igazodó dalok megtanítása, zenei anyagok meghallgatása;
- a gyermeki kreativitást kibontakoztatva, természetes anyagokból, illetve szelektíven gyűjtött anyagokból ritmushangszerek készítése és használata;
- zenei élmények nyújtása;
- hangszerek megismerése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- vissza tud tápsolni szöveges ritmusmotívumokat;
- a bemutatott élő zenét, népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek gyermekdalait figyelmesen hallgatja;
- szeret énekelni, mondókázni, egyedül is kezdeményez énekes játékot;
- egyéni képességeihez mérten igyekszik tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni, mondókázni;
- érzékeli, felismeri, érti a zenei fogalompárokat, azokat képes mozgással, énekléssel alkalmazni;

- érzékeny a környezet és a természet hangjaira, figyelni és megkülönbözteti a hangszínek finom eltéréseit, zörejt és beszédhangon egyaránt;
- képes belső hallás alapján dalok, mondókák ritmusának hangoztatására; meg tudja különböztetni az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, a különbséget kifejezi cselekvéssel, énekkel, mozgással;
- koordinált a mozgása önmagához és a csoporthoz képest is;
- ismeri az egyszerű játékos, táncos mozgásokat és képes ezt önmagához viszonyítva esztétikusan kivitelezni;
- a ritmushangszereket ismeri, képes azokon lüktetést, ritmust, motívum hangsúlyt hangoztatni;
- szeret és tud mozgásokat utánozni.

II.5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére, bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodába kerülő gyermek már rendelkezik bizonyos kézi tapasztalatokkal. Próbálkozott anyagokkal, tárgyakkal a rajzolás eszközeivel. Az óvodába kerülve mindezeket folytatja, kézi tudását újabb anyagokkal, eszközökkel, technikákkal gazdagítja.

Cél:

Alapozzuk meg a vizuális észlelést, emlékezést, képzeletet, a vizuális gondolkodást, az intellektuális látásmódot. Segítsük a gyermekek képi-plasztikai kifejezőképességének fejlődését egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően. Váljanak képessé a valóság sajátos megjelenítésére, alkotások létrehozására.

A tevékenység közvetett célja a szem- kéz koordináció, a finommozgások fejlesztésével olyan képességekhez juttatni a gyermekeket, amelyek alkalmassá teszik az írás elsajátítására.

Feladat:

Az építő- ábrázoló- alkotó tevékenység közben alakítjuk a gyermekek tér-forma és szín képzetét. Maga a tevékenység a fontos, valamint az igényesség kialakítása, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására, a szép iránti nyitottságra.

A fejlesztés tartalma:

Az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán, minden helyszínen (szobában, udvaron, kirándulva) legyen módjuk a gyermekeknek a rajzoló, festő, formázó, mintázó, építő tevékenységet végezni.

Firkálgatás: csoportszobában: csomagolópapíron, zsírkrétával, színes ceruzával, stb.; udvaron: krétával, pálcikával, stb.

Gyurkálás: a homokban, agyaggal, lisztgyurmával, stb.

Festés: ujjfestés, környezetbarát festékekkel, vízfestékekkel, stb.

Nyomatkészítés: kezükről, lábukról, gyümölcsökről, tárgyakról. stb.

Természetes anyagokkal való alkotás: csuhé, kukoricaszár, dióhéj, hagymalevél, cékla, stb.

Képalakítás: első fázisa a firka, majd a vonalas ábrázolás, a környezet ábrázolása, és 6-7 éves kor fele megjelennek az emlékezet utáni, elképzelés alapján készült rajzok, melyek megfigyelések és érzelmi hatások alapján készülnek.

Plasztikai munkák: alapja a gyurkálás, formálgatás. A fejlesztés folyamán megismertetjük a gyermekekkel az alapvető technikákat (sodrás, gömbölyítés, lapítás, stb.), melyek gyakorlása közben megjelennek alakok, játék és állatfigurák. A mintázások később kiegészülnek díszítésekkel, melynek anyagai: termés, papír, fonal, stb. A technikákat bővítjük vágással, tépéssel, hajtogatással, szövéssel, ragasztással, stb.

A technikák ismeretében képessé válnak alkotások létrehozására, bábok, kellékek, térbeli kompozíciók készítésére is.

Építés: kezdetben kockák, tárgyak rakosgatásából áll, később a gyerekek játékaihoz kapcsolódik, főként a szerepjátékaikat egészítik ki: bútorok, várak, tornyok építésével, melynek anyagai: építőkocka, papírdoboz, parafa, stb.

Az építés jól fejleszti térlátásukat, viszonyfogalmaik alakulását. Fejlődésük érdekében elősegítjük ábrázolási törekvéseiket, alkotókedvüket, önbizalmukat és képzeletük kibontakozását.

Az óvodapedagógus feladata:

- megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival;
- előtérbe helyezni a természetes anyagok, termékek felhasználását;
- az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés;
- a rajzfejlődés ismeretében hagyja szabadon rajzolni a gyermekeket; a próbálkozások segítik eljutni őket a formáig, majd a képig;
- a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka feltételeiről gondoskodik, arra törekedve, hogy az ahhoz szükséges változatos eszközöket a gyermekek szabadon használhassák;
- számba veszi az évszakhoz kapcsolódó gyűjtési alkalmakat és hozzásegíti a gyermekeket a természet kincseinek sokoldalú felhasználásához;
- nyitottan fordul a családok felé, segítségüket kéri mind az anyagok, mind a technikai ismeretek bővítéséhez a tématerveknek megfelelően.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- tér-, forma-, színeképzeik gazdagok;
- képesek felfedezni környezetükben a szépet;

- belső késztetésük van az önkifejezésre, alkotásra, élményük, tapasztalatuk megörökítésére;
- a csoportszoba díszítésének céljából szívesen készítenek munkákat;
- sok eszközt, anyagot, megoldási módot ismernek, biztosan használják az alkotáshoz szükséges eszközöket.
- fantáziájuk gazdag, felfedezik a környezetükben a formákat, alakzatokat, s próbálják beépíteni játéktevékenységükbe;
- emberábrázolásukban megjelennek a részformák, próbálnak egyszerű mozgásokat ábrázolni;
- ismerik az alapszíneket, árnyalataikat, színhasználatuk változatos és megfelelő;
- ismernek népművészeti motívumokat, ezeket felhasználják díszítő munkájukban, tudnak sormintát készíteni;
- a természet anyagait ismerik, felhasználják alkotásaikhoz.

II.5.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység;
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés;
- szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a

gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Programunk a mozgást, mint a gyermek egyik fő tevékenységét kiemelt szempontból kezeli, s nagy hangsúlyt fektet a mozgásfejlesztésre.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). Fejlesztik a kondicionális képességet, mint az erő, gyorsaság, állóképesség. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy-, és kismozgások kialakulásához. Mozgásos tevékenység közben ismerhetők fel azok a pszichikus funkciók, amelyeknek fejlődése erre a korra esik, és amelyek jelzés értékűek az óvodapedagógus számára (testséma, téri tájékozódás, helyzetfelismerés, alkalmazkodóképesség, döntés, valamint személyiség akarati tényezőinek alakulása).

A rendszeres mozgásnak fontos szerepe van az egészség megóvásában, felerősítik és kiegészítik az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás sokoldalú tevékenység, így az egész óvodai életet átszövi, a szervezett mozgás foglalkozásokon túl jelen van a játékban, a környezeti és esztétikai nevelésben, a gondozási és önkiszolgáló tevékenység területein, stb.

Cél:

A mozgáskedv fenntartása, a természetes mozgás és játékigény kielégítése. A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgásos játékok mindennapos felkínálásának biztosításával a célszerű, összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése.

Egészségfejlesztés, pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása, fejlesztése. A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának megvalósulása.

Feladat:

Sokoldalú mozgástapasztalat szervezése teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, irányított vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján. Mozgáson keresztül hatunk az értelmi és szociális képességek fejlődésére is.

A mozgásfejlesztés tartalma:

A mozgás szervezésekor a játékosság, a fokozatosság, a gyermeki szükségletek figyelembe vétele, az egyéni bánásmód és differenciálás elvét érvényesítjük.

A szervezett mozgás különböző szervezeti formáinak időtartalmát rugalmasan, a gyermekcsoportok aktuális fejlettségi szintjéhez, időjáráshoz, napirendhez célszerű tervezni.

A *természetes mozgásformák* gyakorlása, különböző nehézségi fokozatok felállításával (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás akadályokkal, eszközök, tárgyak bevonásával).

A *labdajátékok, bújócskák, versenyjátékok* alkalmasak a téri tájékozódásra, a szem - kéz koordináció fejlesztésére, távolságok mérésére, a csapatszellem kialakítására.

Az egyensúlyozó mozgások fejlesztik a testi képességeket, az egyensúlyérzékét (hintázás, kötélmászás, trambulínon való ugrálás, járás lépőköveken, farönkön). Amikor csak lehet, a gyerekek végezzenek önállóan és szervezeten egyensúlyozó mozgásokat.

A testi képességek - az erő, a gyorsaság, állóképesség - növelését a futó-, fogójátékok, váltóversenyek, támaszgyakorlatok fejlesztik.

A koordinációs képességek fejlesztését babzsák és labdagyakorlatokkal, ugróiskolával, különböző térformák, alakzatok bemozgásával valósítjuk meg.

A ritmikus zenés mozgások - a páros hintáztatóktól a táncos, dalos gyermekjátékig, a zenés torna - hozzájárulnak a téri tájékozódás, az egyensúlyérzék fejlődéséhez.

Különböző mozgásfejlesztő eszközök (AYRES eszközök, Greiswaldi tornakészlet, bordásfal, tornapadok, zsámoly, ugrószekrény, tornaszőnyegek, kéziszerk, stb.) állnak a gyermekek rendelkezésére.

Az udvarunkon füves és köves terület is található. A játékszerek kiválóan alkalmasak az egyes mozgásfajták begyakorlására. Az óvoda udvarán található növények, tárgyak, eszközök (fák, bokrok, homokozó, stb.) felhasználhatóak feladataink megvalósításához. Minden lehetőséget kihasználunk a szabad levegőn való mozgásra. A gyermekek tegyék próbára erejüket, ügyességüket, mutassák meg mozgáskészségüket.

A tornaszobában szervezett foglalkozások során a gimnasztikai feladatokat, mozgásfejlesztő gyakorlatokat a beltéri mozgásfejlesztő eszközökkel (pad, bordásfal, tipróka, tölcser, stb.) végezzük.

Az óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek szabadon mozoghassanak, hogy a sokszor végzett, begyakorlott mozgások magabiztossá tegyék őket, koordinálják mozgásukat, növeljék teherbíró képességüket;
- a gyermekek egyedi mozgásigényének megismerése, fejlesztése új mozgásélményekkel;
- a tartáshibák tornával való javítása;
- a talajtorna elemeinek sokféle, játékos gyakorlása;
- labdajátékok minél komplexebb alkalmazása;
- szelektíven gyűjtött hulladékból készített eszközök felhasználása a mozgás során.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- növekszik teljesítőképességük, cselekvőképességük gyors;
- mozgásuk összerendezetté, ügyesebbé, harmonikusabbá válik;
- finommotorikájuk erőteljes fejlődésnek indul, megerősödnek a keresztcsatornák;
- mozgásukat, viselkedésüket szándékosan irányítani tudják, a szabályokat igyekeznek betartani, kitartóak;
- megértik az egyszerű vezényszavakat;
- ismerik a gimnasztikai gyakorlatok jó kivitelezhetőségét, törekednek a gyakorlatok igényes végrehajtására;
- képesek tempó és iránytartásra;
- fejlett testsémával rendelkeznek, biztosak a jobb - bal irányban;
- téri tájékozódásuk fejletté válik, tudják saját testhelyzetüket környezetük tárgyaihoz viszonyítani;
- fejlett az egyensúlyérzékük, természetes mozgásuk biztosabbá válik.

II.5.6. Külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti,- emberi,- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

Cél:

Miközben a gyermek felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A gyermek még keveset tud a külvilág és személye bonyolult egymásrautaltságáról. Alig van rá módja, hogy megtapasztaljon valamit, mert a civilizáció a gyermekeink nagy részének mesterséges életteret, kényelmet biztosít. A gyermekek egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlenek a természeti ingerek, ezek nélkül nem alakul ki egészséges személyiség. Óvodánk és környezetünk megfelelő életteret biztosít a természetes élmények megfigyelésére, kísérletezésre a minta útján történő feldolgozásra.

Feladat:

Az óvodapedagógus tegye lehetővé a gyermek számára a környezet (természeti és társadalmi környezet) tevékeny megismerését, biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

A fejlesztés tartalma:

A gyermek közvetlen közelében találkozik a hangok, illatok, színek, formák, ritmus, az élővilág mozgásával és élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre az ingerekre épülnek, amelyeket az óvodában komplex módon fejlesztünk. Az ismeretszerzések áthatják az egész óvodai életüket, tevékenységüket. Igyekszünk olyan természetes helyzeteket biztosítani, amelyeknek során összefüggéseket, következtetéseket, vonnak le, s számukra nézve új ismeretekre tesznek szert.

- A természeti környezetben az értékek megóvása, a táj szeretete, az építmények, az életmód, szokások megismerése.
- Az időjárás hatása az élővilágban, a növények, állatok életkörülményei.
- A természeti változások, a fejlődés nyomon követése, egy- egy folyamat élményszerű átélése. A magból növény, a vízből jég, a gyümölcsből lekvár lesz. Közben ráébrednek törvényszerű, ökológiai összefüggésekre.
- A külső világ a gyermekek aktivitásával és a felnőtt közreműködésével ismerhető meg.
- A gyermek felismeri, megméri, számba veszi környezetében a kisebbet, a nagyobbat, a többet, a kevesebbet, a rövidebbet, a hosszút, a könnyűt, a nehezet, a széleket, a keskenyket stb. miközben játszik, tevékenykedik, számára kellemes cselekvést csinál.

- A növényvilág gazdagsága sok- sok élmény forrása, közlekedés során az élményszerző séták, kirándulások a természetben.

Az óvodapedagógus feladata:

- megfigyelések, vizsgálódási lehetőségek, játékok szervezése, hogy a gyermek minél több tapasztalat birtokába jusson;
- a természetes környezettel való rendszeres találkozás biztosítása, az élővilág változásainak megfigyelése, összefüggések megláttatása;
- a gyermek kommunikációs készségének fejlesztése tapasztalat és ismeretszerzés útján;
- a tevékenységek differenciált szervezeti formáinak megteremtése;
- élmények feldolgozása sokféleképpen, változatos tevékenységek kínálata;
- pozitív érzelmi kötődés alakítása;
- tapasztalatok felhasználása a tanulási folyamatokban;
- az ünnepek, különösen a zöld jeles napok „megünneplése”;
- a tudatos vásárlói szokások alakítása;
- az óvoda „zöldítése”;
- természet- és környezetvédelem.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek elemi ismeretekkel rendelkezzenek, tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét;
- a gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, középületeket, esztétikai alkotásokat,
- szeretik lakóhelyüket, ragaszkodnak hozzá;
- különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében; felismerik a napszakokat, ismerik főbb jellegzetességeiket, észrevesznek a viszonyok között összefüggéseket;
- tudják, hogy az időjárás és a növényfejlődés között összefüggés van;
- ismerik az alapvető közlekedési szabályokat, be is tartják. Ismerik a közlekedési eszközöket, a környezetükben lévő jellemző növényeket, a növényápolási munkákat. Kezd igényükké válni a természet védelme, megújulásának elősegítése;
- a megismert állatokat környezetükben elhelyezik: vízi állatok, háziállatok, vadállatok, stb.;
- fel tudják sorolni testrészeit, igényesek testük tisztaságára, védelmére; az egészségügyi szokásokat betartják;
- ismerik a színek sötét és világosabb változatait;
- tárgyakat meg tudnak számolni, össze tudnak mérni két vagy több halmazt;
- képesek jól ismert tulajdonságok alapján válogatás folytatására, sorba rendezésre;
- értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat;
- elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet;
- azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat;
- értik és követni tudják az irányokat (jobb - bal), illetve a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé stb.).

Környezetvédelem, fenntartható fejlődés, környezettudatos magatartás megalapozása

A fenntarthatóság alappillérei:

- környezetvédelem;
- társadalom;
- gazdaság.

Megvalósulásának alapvető feltétele a szemléletváltás. Ennek alapvető eszköze a környezeti nevelés, a fenntarthatóságra nevelés.

A környezeti nevelés céljai, kívánalmai, jellemzői:

- legyen komplex, rendszer-szemléletű,
- legyen élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő;
- legyen lokális és globális egyszerre;
- legyen mai és jövőbenező egyszerre;
- legyen tevékenységre orientált és neveljen együttműködésre;
- neveljen problémamegoldásra;
- neveljen új értékrendszerre.

A környezettudatosság: gondolkodás és magatartásforma, az ember-környezet harmóniájának megteremtéséért.

Fokozatai: környezeti érzékenység, a problémákra való fogékonyság, környezettudatosság.

Óvodánkban hangsúlyt fektetünk a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés, a környezettudatos magatartás megalapozására.

II.5.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
- a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Cél:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek és tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek személyiségének fejlődését. Minél több tapasztalat és információ szerzése a gyermeket körülvevő világról.

Feladat:

A gyermekek akarati tulajdonságainak, értelmi, együttműködési képességeinek fejlesztése; a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság. A munka iránti tisztelet megalapozása, eredményeinek megbecsülésére törekvés. Önként,

örömmel és szívesen végzett játékos, közösségi kapcsolatokat kialakító aktív tevékenység legyen a munka jellegű tevékenység.

Munka jellegű tevékenységek:

- csoportközösségben végzett munka;
- a gyermek saját személyével kapcsolatos;
- alkalomszerű;
- felnőtteknek nyújtott segítség;
- a környezet gondozásában való részvétel.

A csoportközösségben a társakkal és a társakért végzett munka a naposi munka, mely a csoportok adottságaitól függően változó lehet.

A gyermek saját személyével kapcsolatos munkák: önkiszolgálás, testápolás, étkezési szokások - figyelembe vesszük a fejlődés ütemét.

Alkalomszerű munkák egy része ismétlődő, másik része tervezhető, végezheti az egész csoport vagy egyes gyermekek (pl. ünnepekre való készülődés, ajándékkészítés).

A munka jellegű feladatok fejlettség szerint megoszlanak; a nagyobbak jó példát mutatnak, mely ösztönzően hat a kisebbekre.

Felnőtteknek nyújtott személyes segítség alatt az önként felajánlott közreműködést értjük.

A környezet gondozásában való részvétel a szép környezet, a rend, a tisztaság, a jó közérzetünk elősegítése, és az ebben való részvétel a gyermekek részéről. Ide tartoznak, a virágok-, növények-, állatok gondozása, az évszakhoz kötött udvari munkák.

Az óvodapedagógus feladata:

- hagyja szabadon próbálkozni a gyermekeket, figyelembe véve a teherbírásukat, közben ismerje meg alapvető készségeiket, irányultságukat;
- tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekekkel való együttműködés;
- folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelés;
- eszközök biztosítása a gyermekek számára, hogy használatukkal próbálkozhasson, gyakorlással biztonságot szerezzen.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- megtapasztalják az értékteremtés eredményének hasznosságát, s ez megalapozza bennük a munka tiszteletét;
- kialakul a gyermekekben a belső készítés a munkavégzésre;
- ismerik a környezetükben élő felnőttek munkáját, szülei foglalkozását, van fogalmuk a foglalkozás céljáról, eredményéről;
- megismerkednek a környezetükben adódó munkalehetőségekhez szükséges eszközökkel, azok célszerű használatával;
- szeretnek közösen dolgozni, próbálkoznak a munkamegosztással, s közben felfedezik saját és társaik értékeit, teljesítőképességét. Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatásokra, önállóan végzik munkájukat;
- betartják a környezet rendjének, épségének, tisztaságának fenntartása érdekében hozott szabályokat, szokásokat;
- aktívan bekapcsolódnak a növények és állatok gondozásába;
- átéli az „én csináltam – megcsináltam, „mi csináltuk – megcsináltuk „sikerélményét;
- megtapasztalják, hogy a munka akkor eredményes, ha pontosan, alaposan végzik;
- örülnek munkájuk sikerének, hozzászoknak tevékenységük ellenőrzéséhez.

II.5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás nem önálló tevékenységforma, hanem az óvodai élet mindennapjainak tevékenységei során szerzett tapasztalatok, élmények, benyomások, ismeretek összességének képességfejlesztő, személyiségformáló folyamata. Elsődleges színtere a játék, melynek során észrevétlenül, teljesen önként, örömmel tanul a gyermek.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a cselekvésre, ezáltal tapasztalatokat szerez, s közben újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul.

A tevékenységekben megvalósuló tanulásban összekapcsoljuk a gyermekek előzetesen szerzett tapasztalatait az óvodai spontán és szervezett élményszerzéssel, motiváló tevékenységekkel. Így elősegítjük sokoldalú fejlődésüket, lehetőség nyílik a tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra.

A tanulás lehetséges formái (változatos környezeti tartalommal bír):

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása (környezettudatosság);
- a spontán játékos tapasztalatszerzés (a világ felfedezése);
- a játékos, cselekvéses tanulás (változatos tevékenységek);
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés (igaz és valódi);
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés (tudatos tervezés);
- a gyakorlati problémamegoldás.

Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A gyermekek készségeinek és képességeinek fejlesztése révén az érzelmi motivált cselekvő gondolkodás szintjéről a gyermek eljusson a fogalmi gondolkodás szintjére.

Feladat:

A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak megalapozása, jártasságainak, készségeinek, képességeinek fejlesztése. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése,

bővítése, hogy ezáltal fejlődjenek kognitív képességei. A problémamegoldó és kreatív gondolkodás elősegítése.

Az óvodapedagógus feladata:

- olyan tevékenységre motiváló, elismerő, érzelmi légkör teremtése, melyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat, megmutathatja, mit tud és megkérdezheti, amire kíváncsi;
- a család részese a gyermek otthoni és óvodai fejlődésének, együttműködésük, segítségük nélkülözhetetlen;
- a tanulás folyamatában érvényesüljön a nevelői céltudatosság, a tervszerűség, a pedagógiai önállóság;
- a játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatára érvényes - tevékenységre épülő, differenciált képességfejlesztés és foglalkozás;
- a gyermekek képességei különbözőek, ezért különbözőképpen fejleszthetők és fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön;
- olyan magatartásmódok és viselkedési szokások kialakítása, amelyek a tanulási folyamatban segítik az elmélyülést, az összpontosítást, a pozitív beállítódást, a feladat elvégzését;
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- érdeklődése, kíváncsisága eléri azt a szintet, hogy önként és örömmel vesz részt a tevékenységekben;
- képes egy dologra összpontosítani megfelelő ideig;
- képes saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésekre is;
- betartja az együttéléshez szükséges szabályokat;
- igyekszik befejezni az elkezdett munkát, jól megoldani a feladatot, nem zavarja a többiek tevékenységét;
- képes következtetésekre, ok- okozati összefüggések felfogására;
- eligazodik a környezete tárgyi és személyi viszonyai között;
- mindent, amit megtanult, fel tud idézni.

Hagyományok, ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések óvodánkban, gyermekcsoportjainkban

Óvodai ünnepnapok

Az ünnepek, hagyományok kiemelt színfoltjai az óvodai életnek, melyek az óvodánk egyéni arculatának kialakítását segítik; biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését.

Hosszan készülődve, a gyermekek tevékeny részvételével tervezzük, szervezzük rendezvényeinket, segítve ezzel az ünnepre való érzelmi ráhangolódást. Lehetőséget adunk újfajta tevékenységek bevezetésére, az ünnepek kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a hagyományokat és a szülők igényeit.

Az ünnepnapokat megelőző készülődés, az ünnepre hangoló tevékenységek pozitívan befolyásolják a gyermekek szociális viselkedését. A közösen vállalt feladatok az összetartozást erősítik. Az ajándékok a szeretet jelei, melyet adni is kapni is öröm.

Gyermekek ünnepei

- születésnap;
- gyermeknap.

Néphagyomány és természetóvó ünnepek

- **Takarítási világnap (szept. 23.);**
- Népmese napja (szept. 30.);
- **Állatok világnapja (okt. 4.);**
- „Márton nap" (nov.) Közös rendezvény a szülőkkel;
- András-napi vásár (nov.) néphagyományőrző tevékenységekkel;
- Luca nap (dec. 13.);
- **Víz világnapja (márc. 22.);**
- **Föld napja (ápr. 22.);**
- **Madarak és fák napja (máj. 10.);**
- **Környezetvédelmi világnap (jún. 5.).**

Közösségi ünnepek

- Mikulás;
- Lucázás;
- Advent;
- Karácsony;
- Farsangi mulatság;
- Nőnap (intézményen kívül szervezett);
- Húsvét;
- Anyák napja;
- Pünkösöd;
- Gyermeknap;
- Évzáró, iskolába menő gyermekek búcsúja;
- Apák napja;
- Születésnapok;
- kirándulások.

Történelmi ünnepeink

- Október 23. - az 56-os forradalom és a Magyar Köztársaság kikiáltása;
- Március 15. - az 1948-49-es forradalom és szabadságharcra való megemlékezés a kopjafánál;
- Augusztus 20. – Államalapítás ünnepe;
- Június 04. - Nemzeti Összetartozás Napja /Trianoni békediktátum napja/.

Projektek

- Október - Színes hét;
- November – Egészségnevelési hét;
- **Március - Zöld hét.**

II.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor elejére és végére

II.6.1. Az óvodába lépés feltételei

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

Az óvodába a gyermek harmadik életévének betöltése után vehető fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a felvételi körzetben, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában

tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A jegyző - a szülő kérelmére és az főigazgató, valamint a védőnő egyetértésével - a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti, felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti, a gyermekek felvétele folyamatos.

A gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, átvenni, amelynek körzetében lakik, vagy ahol szülője dolgozik. A felvételtől, átvételtől az óvoda vezetője dönt. Az óvodai felvételtől hozott döntést az óvoda vezetője írásba foglalja. Az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett gyermek átvétele esetén az óvoda vezetője a döntésről értesíti az előző óvoda vezetőjét.

Ha a jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, a főigazgató, amennyiben az óvoda fenntartója több óvodát tart fenn, az óvoda fenntartója bizottságot szervez, amely javaslatot tesz a felvételre.

A települési önkormányzat közzéteszi az óvoda felvételi körzetét, valamint az óvoda nyitva tartásának rendjét. Az óvoda köteles felvenni, átvenni azt a gyermeket, aki életvitelszerűen az óvoda körzetében lakik (kötelező felvételt biztosító óvoda).

A szülő az "Óvodai jelentkezési lap" kitöltésével kéri gyermeke felvételét. Az adatok hitelességét a gyermek születési anyakönyvi kivonata, TAJ száma, a szülő személyi azonosító igazolványa, a szülők és a gyermek lakcímkártyája alapján a főigazgató ellenőrzi.

Az óvodai jelentkezési lap sorszámaival megegyező számozással, a főigazgató az "Óvodai felvételi előjegyzési napló"-ba felvezeti a gyermek adatait az oviKRÉTA Beiratkozás felületén. A felvételt nyert gyermekek esetében rögzíti a felvétel időpontját (jogviszony létrejötté), a jogviszony várható befejezését, az első nevelési napot (igénybevétel kezdete), valamint az általa ellenőrzött adatokat bejegyzzi az oviKRÉTA felületén - "Felvételi-mulasztási napló"-ban is megjelennek a rögzített adatok az igénybevétel nevelési évében.

Minden esetben felvételt nyer az a 3. életévét betöltött kisgyermek, akinek családja rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, továbbá a Gyvt. alapján jogosult napközbeni ellátás igénybe vételére, vagy akinek felvételét a gyámhatóság kezdeményezte (ha lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye óvodánk körzetében található).

Az óvodaköteles életkort elért gyermekek jellemzői:

- az óvodáskor kezdetén a gyermek mind erősebb és fejlettebb lesz;
- nagyfokú mozgásigény jellemzi;
- a gyermek személyiségének sajátos jelleget ad az önállósulási tendencia fokozódó érvényre jutása;
- az önállósulási, függetlenedési vágya magában hordja a dac lehetőségét;
- magatartásának, viselkedésének legfőbb meghatározói az érzelmek;
- ebben az életkorban rácsodálkozik a világra, sok kérdést tesz fel, folyamatos érdeklődés jellemzi;
- figyelme ugyanakkor csapongó, minden új, szokatlan dolog könnyen más irányba tereli;
- kialakul szimbólumtudata a játékban - bármely tárgyat, bármivel tud helyettesíteni;
- alkalmassá válik az óvodai közösségi életre.

Megszűnik az óvodai elhelyezés, ha

- a gyermeket másik óvoda átvette, az átvétel napján;
- a jegyző a szülő kérelmére engedélyt adott a gyermek óvodából történő kimaradására;
- a gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján;
- az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort.

A gyermek óvodai jogviszonyának megszűnéséről az óvoda írásban értesíti a gyermek állandó lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjét.

Ha az óvodai jogviszony megszűnik, a gyermek adatait a jogviszony megszűnésével egyidejűleg az óvoda nyilvántartásából törölni kell.

II.6.2. Az iskolába lépés feltételei

Magyarországon minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a köznevelési feladatot ellátó hatóság a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A tankötelezettség kezdetéről

- a) az óvoda vezetője,
- b) ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság,
- c) az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.

A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása. A tanköteles gyermekekről iskolaérettségi mérést végzünk szeptember végén; szükség esetén a gyermeket a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézményéhez irányítjuk további vizsgálat céljából.

A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének jellemzőit az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló kormányrendelet határozza meg.

Az óvoda a tanköteles életkorba lépéskor a gyermek fejlettségével kapcsolatban

- a) amennyiben a gyermek elérte az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, ezt igazolja;
- b) dönt a hatodik életévét augusztus 31-ig betöltő gyermek óvodai nevelésben való további részvételéről;
- c) szakértői bizottsági vizsgálatot kezdeményez a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása céljából, ha
 - a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettsége egyértelműen nem dönthető el a gyermek fejlődésének nyomon követéséről szóló óvodai dokumentumok alapján;
 - a gyermek nem járt óvodába,
 - szülő nem ért egyet az
 - a) pont szerint kiállított óvodai igazolással vagy a
 - b) pont szerinti döntéssel, vagy

- szakértői bizottsági vizsgálatot kezdeményez a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása céljából annak eldöntésére, hogy az augusztus 31-ig a hetedik életévét betöltött gyermek részesülhet-e további óvodai nevelésben.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, valamint a helyi pedagógiai programban az iskolaérettség kritériumaként megfogalmazott fejlődési jellemzőket tekintjük iránymutatónak.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

Testi érettség:

- 6 éves kor körül első alakváltozás, testarányok megváltozása, megkezdődik a fogváltás;
- teste arányosan fejlett, teherbíró;
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes, térben biztonsággal tájékozódik, beméri mozgási lehetőségeit, a tárgyak méreteit, távolságát, mozgások irányát, tempóját, ritmusát;
- erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja, képes végtagjai összehangolt irányítására; a szem – kéz - láb koordinációja fejlettségét mutatják az alkotó játékaik, rajzai, vizuális alkotó munkái, mozgásügyessége;
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki érettség:

- a lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre; a tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez;
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik színek, formák, hangok, ízek, illatok, mozgások felismerésében, megnevezésében;
- különös jelentősége van a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának;
- különös jelentősége van annak, hogy téri észlelése fejlett, képes ilyen jellegű feladatok megoldására térben és síkban (lent, fent, alatt, fölött, mögött, közé, mellé, stb.), időészlelése eseményekhez kötődik;
- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,

- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
 - ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
 - ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
 - felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
 - ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
 - elemi mennyiségi ismeretei vannak;
 - magabiztosan használja az udvariasság nyelvi formáit a változatos, társas kapcsolatokban;
 - érti és élvezzi az anyanyelv játékos szófordulatait, az életünkről szóló „bölcseket”, szólásokat, közmondásokat, hasonlatokat.

Szociális érettség:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet;
- kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt;
- szívesen vállal és végez feladatot önállóan, figyelmesen, egyenletes munkatempóval, kitartással végigcsinálja feladatát;
- követni tudja a játékszabályokat, vizuális feladatok szabályait;
- az óvodai szokásokban magabiztos, a konfliktusok kezelésében, kudarcok elviselésében önszabályozásra képes.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

II.7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése óvodánkban, egyéni fejlesztésük, fejlődésük segítése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - sajátos nevelési igényű gyermek;
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek;
 - kiemelten tehetséges gyermek.
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

II.7.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek

II.7.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)

Integráltan nevelhető, sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek - a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény szükségelteti a

- differenciálást,
- speciális eljárások alkalmazását,
- kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását.

A fogyatékoság megállapítására kizárólag a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság jogosult. A vizsgálat az óvoda vagy a szülő kérésére, illetve egyetértésével történik.

A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján óvodánk az Alapító okiratunkban megjelölt fogyatékosággal élő gyermekek nevelését is ellátja – ha a Bizottság a gyermek „normál” óvodai csoportban történő integrálását javasolja.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermeket két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közepesúlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál, ha nevelésük a többi gyermekkel együtt történik.

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek közül azoknak a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek integrált nevelését látja el, akik a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján:

- Beszéd fogyatékos;
- Mozgásszervi fogyatékos;
- Gyengénlátó;
- Egyéb pszichés fejlődési zavar:
 - súlyos tanulási zavar;
 - súlyos figyelemzavar;
- Enyhe mentális retardáció (enyhén értelmi fogyatékos);
- Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos;
- Enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátó.

A másság elfogadására neveljük az óvodai közösséget. Megtanulják természetesen elfogadni a másik gyermeket, erősödnek empátiás képességeik, toleranciájuk, együttműködésre, tapintatos segítségre, figyelmességre nevelődnek.

Ennek feltételei:

- az egészséges közösség fejlődése, nevelési feltételei továbbra is biztosítottak legyenek;
- az integráltan nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését a szakvélemény javaslata alapján, speciálisan képzett szakember közreműködésével oldja meg óvodánk (pl. gyógypedagógus, logopédus; szomatopedagógus, stb.);
- a felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői és rehabilitációs bizottság nevét, címét, a szakvélemény számát, a kiállítás keltét, valamint a felülvizsgálat időpontját;
- biztosítani kell azokat az eszközöket és felszereléseket, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek hatékony fejlesztését elősegítik;
- az óvodai nevelési program kialakításán túl egyéni fejlesztési tervvel kell rendelkezni.

Az SNI gyermekek nevelésének fő feladatai:

- kognitív (értelmi kiművelés)
- szociális (segítő életmódra nevelés)
- személyes (egészséges és kulturált életmódra nevelés) - kompetenciák fejlesztése.

Pedagógiai törekvésünk **célja**, hogy hozzásegítsük a gyermeket korunk és társadalmunk kultúrájában való tájékozódásához és ezen keresztül a társadalmi beilleszkedéshez.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében is szükségesek.

A nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítása során:

- fejlődik az alkalmazkodó készség;
- akaraterő;
- önállóságra törekvés;
- érzelmi élet;
- együttműködés.

A gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges! A gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg, hogy milyen speciális módszer- és eszközrendszer alkalmazunk, illetve milyen szervezeti keretben történik a fejlesztés.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvodánk:

- figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit;
- minden segítséget megad a gyermek hátrányainak leküzdéséhez;
- az óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segíti, aki az óvodapedagógusokat felkészíti a sajátos teendők tervezésére, tanácsadásra, a szülők és az óvoda együttműködésére.

A gyermek számára biztosítani kell olyan speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritérium:

- a gyermekek beilleszkedése;
- egyenlő hozzáférés a foglalkozásokhoz;
- önmagához mért fejlődés – ennek eredményes megvalósítását szolgálják:
 - rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet;
 - sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása;
- magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít;
 - individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
 - foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait és a módszereket megválasztja;
 - probléma megoldásához alternatívákat keres;
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását;
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek alkalmazására, módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására;
- segítséget nyújt a szükséges speciális eszközök kiválasztásában;
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- segít a feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában;
- kapcsolatot tart a szülővel az ismeretek átadásával;
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében;
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. E gyermeknél az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. Nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

Nyelvfejlődési és beszédzavarok

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében;
- a beszédértés és észlelés nehézségében;
- kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség);
- a beszédstruktúra nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága);
- a beszédszervi működés gyengeségében;
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában;
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai);
- a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg;
- rész-képesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák társulhatnak hozzá - ezek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Kiemelt feladat:

- komplex állapotfelmérés;
- a gyermek egyéni képességeihez igazodó fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján;
- az anyanyelvi nevelés középpontba állítása;
- aktív nyelvhasználat segítése és kommunikáció kialakítása;
- speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezet biztosítása;
- értelmi fejlesztés;
- mozgás és észlelési funkciók;
- vizuomotoros koordinációs készség javítása;
- érzelmi élet fejlesztése;
- speciális eszközök és módszerek alkalmazása;
- önbizalom erősítése.
- egyéni és kiscsoportos fejlesztési forma;
- a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében történjen.

Intenzív, eredményes fejlesztőmunka szükséges:

- sokoldalú tapasztalatszerzés során ismeretszerzés biztosítása;
- cselekvésbe ágyazott játékos módszerek alkalmazása (segíti a társas kapcsolat kialakulását és a személyiség fejlődését);
- több beszédprobléma együttes előfordulása vagy a beszédfogatókossághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavarának társulása esetén, a logopédia és a társuló fogatókosság módszereinek kombinációja szükséges.

Cél: az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása; az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérése.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara.

A mozgáskorlátozott gyermek jellemzői:

- jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság, mozgáskorlátozottság;
- mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció megváltozása;
- eltérő tapasztalatok;
- észlelési problémák,

- testséma-zavarok lehetnek;
- kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kóreredet:

- végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok;
- petyhüdt bénulást okozó kórformák;
- a korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek;
- egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák;
- a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során **kiemelt feladat:**

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése;
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása;
- a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése;
- az életkornak megfelelő tapasztalatok szerzése;
- a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

Az óvodában - a gyermek állapotának megfelelően - **biztosítani kell:**

- az akadálymentes környezetet;
- a megfelelő mozgás- és életteret (eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét;
- a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni;
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait;
- az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelés valamennyi területén.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más - érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés - is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik.

A tárgyi feltételek biztosítása mellett rendkívül fontos a személyi feltételek biztosítása: a szomatopedagógus az a szakember, aki a mozgáskorlátozott gyermekek speciális nevelésére, oktatására, fejlesztésére felkészített és képesített pedagógus. Tevékenysége gyakran kiegészül gyógytornával, az ő munkáját teszik teljessé más speciális terápiát végző szakemberek.

A mozgáskorlátozott gyermek komplex fejlesztése, nevelése, a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiség formálása, csakis a szülővel együttműködve érhető el.

Mozgásfejlesztés

Feladat:

- életkori sajátosságoknak megfelelő tartási- és mozgási funkciók segítése;
- hely- és helyzetváltoztatás;
- manipuláció javítása (nagy- és finommozgások fejlesztésével, és az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel).

- az önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakítása.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

Feladat:

- a meglévő funkciók fejlesztése;
- önellátási funkciók fejlesztése;
- életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés;
- egészségüggyel való kapcsolattartás (pl. inkontinencia esetén);
- családdal való együttműködés.

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja

- bizonytalan testtartása;
- helyzet és helyváltoztatás;
- az eszközhasználat nehezítettsége;
- a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek, stb.

Feladat:

- a játékhoz használt tér átalakítása;
- a játéktevékenység egészének vagy egyes részeinek adaptálása.
- a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak

- beszédzavarok;
- kommunikációs problémák.
- a szókincs szegényesebb;
- a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását;
- a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra;
- légzésproblémák állhatnak fenn;
- beszédképtelenség is előfordulhat.

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére;
- logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés

- Artikulációs problémák;
- légzésproblémák;
- vitálkapacitás beszűkülése;
- ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége;
- eszközhasználat nehezítettsége problémát okoz.

Feladat:

- éneklés beépítése a gyermek fejlesztésébe;
- mozgásfejlődés befolyásolása (pl. elősegíti a test ellazulását);
- társas cselekvés;
- ritmus- és tempóérezékelés fejlesztése.
- speciális testhelyzet felvétele tevékenységek végzése közben;

- adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Problémát okozhat:

- felső végtag érintettség;
- izomtónus fokozódása;
- gyenge izomzat,
- törzs- és fejkontroll hiánya.

Feladat:

- kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése;
- finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Kiemelt feladat:

- a tapasztalatszerzés biztosítása;
- cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.
- sokrétű, mozgásos tapasztalatszerzés biztosítása;
- kognitív funkciók fejlesztése;
- észlelési területek fejlesztése,
- figyelem fejlesztése;
- emlékezet fejlesztése;
- téri tájékozódás fejlesztése, stb.

A látássérült gyermek - gyengénlátó

A nevelés-oktatás szempontjából - vak, aliglátó, gyengénlátó gyermekek közül - óvodánk a gyengénlátó gyermekek integrált nevelését vállalja fel.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségekre.

Cél: a környezet komplex megismertetése.

A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározói:

- látásélesség;
- kóroki tényező;
- időpont, amikor a látássérülés bekövetkezett;
- társuló egyéb fogyatékoság.

Feladat: segíteni

- a részvételt a közös játékban;
- közösséghez való alkalmazkodást;
- viselkedési formák megtanulását és gyakorlását;
- közösség előtti szereplést.

Kiemelt feladat:

- önkiszolgálás megtanítása;
- tárgyak és helyük megismertetése;
- rendszeretet;
- higiéné (főként a szem és a kéz tisztán tartása).

A gyengénlátó gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak, de közelebből, mint az ép látásúak.

Nevelésük:

- speciális optikai eszközök segítségével;
- vizuális megismerés útján;
- jelentős szerep a hallási és tapintási analizátor kompenzatív működésének is;
- testtartási hibák megelőzése;
- helyes testtartás megtanítása;
- környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

Fejlesztésük kiemelt területei: különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben;
- nagymozgás fejlesztése:
 - mozgáskoordináció;
 - mozgásbiztonság;
- térbeli tájékozódás a látás felhasználásával;
- finommozgás fejlesztése:
 - kézügyesség fejlesztése;
 - írás előkészítése;
- látás-mozgáskoordináció fejlesztése:
 - finommozgások terén;
 - nagymozgások terén;
- érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
 - hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást;
 - tapintás által szereshető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

Az óvoda feladata:

- láthatóság folyamatos biztosítása;
- a játékok színesek, nagyméretűek legyenek;
- a képek kontúrozása vastagabb tollal;
- eszközök éleinek, fontosabb vonalainak jelölése színes szigetelőszalaggal;
- a látássérülés okozta hátrányok kompenzálása;
- a csökkent mértékű és minőségű vizuális ingerek kiegészítése taktilis és auditív ingerekkel;
- megfelelő eszközök biztosítása;
- a módszerek adaptálása a sajátos igényekhez;
- a megvalósítás során elvégezni a szükséges korrekciót;
- a tapasztalatokat fel kell használni.

A pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermek

Óvodánk az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek közül a súlyos tanulási zavarral és a súlyos figyelemzavarral küzdő gyermekek integrált nevelését látja el.

A részképesség zavar azoknak a tanulási problémáknak a kifejezése, amelyek az észlelés, a mozgás, a nyelv, az emlékezet, a figyelem és a gondolkodás folyamatainak hiányos működése következtében lépnek fel.

Már 2-3 éves korban feltűnhet néhány probléma, pl. a gyermek későn kezd ülni, járni, nagymozgásai ügyetlenek, az ingerekre szélsőségesen reagál, alvása felszínes, viselkedése kiszámíthatatlan. Az elemi mozgások összerendezetlensége, kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, guggoló járás, szökdelés, fejemelgetés háton és hason fekvésben, e mozgások pontatlan kivitelezése az idegrendszer éretlenségére utal.

A hátrányok nem megfordíthatatlanok, speciális fejlesztő eljárásokkal korrigálhatók.

A súlyos részképesség zavarral küzdő gyermeknek joga van ahhoz, hogy megfelelő ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Jellemzőik:

- az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása;
- a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, váratlan zajokat az átlagnál nehezebben viselik;
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak;
- állandó kereteket, szabályokat;
- a pozitív visszajelzést;
- a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet fokozottabban igénylik;
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése;
- sikeres beilleszkedés késik;
- késik a felkészülési folyamat az iskolába lépésre.

Kiemelt feladat:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása;
- megfelelő módszerek alkalmazása;
- szakmai team munkája a fejlesztés során;
- a szülő aktív bekapcsolása;
- másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése;
- az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készség megalapozása;
- egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulásának ellenőrzése időszakosan, ha szükséges, a fejlesztés menetének módosítása;
- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a szakértői véleményben foglaltak alapján;
- a gyermek egyéni fejlődési ütemének, képességének, tehetségének, szociokulturális hátterének figyelembe vétele;
- tehetsége kibontakoztatásában, elmaradásának fejlesztésében segítségnyújtás;
- hátrányok helyzetéből való felzárkóztatás.

Értelmileg akadályozott gyermek - enyhe mentális retardáció (enyhén értelmi fogyatékos gyermek)

Az értelmileg akadályozott személy az átlagosnál lényegesen alacsonyabb mentális képességekkel bír, jelentősen akadályozott társadalmi cselekvőképessége, adaptív – alkalmazkodási nehézségekkel küzd.

Az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vesz részt a fogyatékos személy, ha fejlődése, képessége kibontakoztatása szempontjából előnyös.

Az intézményt a szülő válassza ki, de a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Rehabilitációs Bizottság véleménye szükséges.

Az értelmileg akadályozott gyermek óvodai nevelése az időben elkezdett korai fejlesztésre épül. Az integráció feltétele a szakemberek felkészítése, az óvodapedagógus és a gyógypedagógus együttműködése.

Cél: a sérült gyermek be tudjon illeszkedni a csoportba, érezze azt, hogy neki is vannak feladatai, hogy vele szemben is vannak elvárások, követelmények.

Feladat:

- segítsük feladattudatuk kialakulását;
- fejlettségi szintjüknek megfelelő feladat adása;
- kognitív funkciók fejlesztése - a megismerési folyamat egészének a fejlesztése;
- értelmi képességek fejlesztése a cselekvéssel szoros összefüggésben;
- folyamatos gyógypedagógiai megsegítés;
- együttnevelés nem fogyatékos óvodás korúakkal;
- spontán tanulás, társakkal való együttműködés, kommunikáció fejlődésének segítése;
- élmények, tapasztalatok minták megélésének elősegítése.

Külön óvodai csoport létesítése csak az 5. életévét betöltött és komplex (gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi) vizsgálat diagnózisa alapján az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára akkor lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

- Enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékos;
- Enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátó.

II.7.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés keretében valósítható meg egyéni fejlesztési terv alapján, melyet fejlesztőpedagógus vagy a csoport óvodapedagógusa készít el szakemberek együttműködésével.

II.7.1.3. Kiemelten tehetséges, illetve tehetséges gyermek

A kiemelten tehetséges gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Átlag feletti általános képességek pl.: magas szintű elvont gondolkodás, kombinációkészség, fejlett anyanyelvi képességek, jó memória és beszéd-készség, hatékony információfeldolgozás.

Speciális képességek pl. nyelvi, zenei, matematikai-logikai, vizuális-téri, testi-mozgásos, szociális-interperszonális.

Kreatív képességek pl. ötletgazdagság, szokatlan feladat- és helyzetmegoldások, az új tevékenységek, alkotások iránti fogékonyság, nyitottság - problémahelyzetekben új megoldást talál a tehetséges gyermek.

Feladat iránti elkötelezettség pl. érdeklődés, kíváncsiság, merészség, versenyszellem, kitartás, érzelmi stabilitás.

A tehetség felismerhetőségének jelei:

- gyakori kérdésfeltevés, szokatlan, eredeti javaslatok felvetése, fogalmak gyors átlátása;
- önmaguk számára probléma megfogalmazása;
- kíváncsiság, nyitottság, fokozott kritikai érzék;
- érdeklődésük széleskörű vagy éppen beszűkült;
- a nehezebb feladatokat kihívásnak tekintik;
- a rutinfeladatok megoldásában rosszak, nyugtalanok, gyakorta nem vesznek részt közös feladatok megoldásában, fejlődésük nem mindig egyenletes;
- konfliktus társaikkal.

Az óvodapedagógus feladata a tehetséggondozásban:

- kiemelt szerep a tehetség felkutatásában, azonosításában, felismerésében;
- képességfejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján;
- speciális képességek (például zenei, matematikai, mozgásbeli) fejlesztése;
- megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása - törődés, elfogadó légkör, támogató környezet;
- egyéni differenciálás módszereinek alkalmazása;
- sok játéklehetőség, tevékenységek gyakorlásának biztosítása, megfelelő tárgyi feltételek biztosítása;
- szülővel folyamatos kapcsolattartás, információcsere, célok tisztázása, egyeztetése, az azonos követelményrendszer kialakítása, együttműködés;
- pedagógiai szakszolgálattal való kapcsolattartás a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatásához.

II.7.2. Hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HH, HHH)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint:

Hátrányos helyzetű gyermek, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és az alábbiak közül egy fennáll:

- alacsony iskolai végzettségű szülő vagy családbafogadó gyám (a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik);
- alacsony a foglalkoztatása a szülőnek vagy a családbafogadó gyámnak (a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy);
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli

vagy szükségükben, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek).

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, aki:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és a hátrányos helyzet feltételei közül legalább kettő fennáll,
- nevelésbe vett gyermek,
- utógondozott,
- egyedi elbírálás a gyámhatóság által
(a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását).

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető.

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése Óvodai integrációs program

Amennyiben halmozottan hátrányos helyzetű gyermek érkezik intézményünkbe, alkalmazzuk az óvodai integrációs programot.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni.

A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára, támogatásra van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek ugyanolyan eséllyel induljanak az iskolába, mint kortársaik.

Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és az családsegítőnek kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai integrációs program a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek személyiségfejlesztését, tehetség gondozását, felzárkóztatását célozza.

Programunk jellemzői:

Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. Az óvodában szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbözőségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és a sikerélményre. Elfogadjuk és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is.

Programunk küldetése, hogy széles körben megismertesse és bevezesse egy új átfogó pedagógiai rendszert, mely elősegíti a demokratikus gyermeknevelési gyakorlatok megvalósítását úgy a nevelésben, mint a gyermek családi környezetében. Támogatja a gyermek

azon jogát, hogy életkoruknak, érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt.

Cél:

- segítő életmódra nevelés, szociális fejlesztés;
- szociális, kommunikációs képességek fejlesztése;
- csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése;
- az együttműködés képességeinek megalapozása a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával;
- a kötődés képességeinek fejlesztése, mely meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést és a személyiség szociális fejlődését;
- egészséges és kulturált életmódra nevelés személyes fejlesztése.

Építve tapasztalatainkra és eredményeinkre, a megszokottnál gazdagabb együttműködésre törekszünk a családokkal. A szülők mindegyikét szeretnénk megnyerni, mert ez a feltétele a nevelésben való jó együttműködésnek. Arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatban lévő családok a beiratkozás pillanatától segítséget kapjanak óvodapedagógusainktól. A nyílt és bizalmon alapuló kommunikáció kiépítése időigényes feladat. Fontos, hogy a pedagógusok kezdettől fogva rendszeresen beszéljenek a családokkal, vegyenek részt családlátogatáson is.

A családok fele nyitott óvodánk modelljében az óvoda és a család kapcsolatának erősítését családsegítő segíti. Ez elsősorban erkölcsi és személyi támogatást, szakemberek bevonását jelenti a családok érdekének képviselőjére, szükségletük feltárására, erőforrások felfedezésére, nagyobb érzelmi biztonságot és támogatást nyújtva a krízishelyzetben élő gyermekeknek és szüleiknek:

- szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsokkal a szülők segítése;
- a szociális támogatás rendszerének szükség szerinti bemutatása, tájékoztatás családjogi kérdésekben;
- kapcsolatok kiépítése a speciális szolgáltató intézményekkel.

Integrációs programunk ennek megfelelően:

Szervezési feladatok:

- a HHH gyermekek óvodai beiratásának támogatása, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása;
- integrációt elősegítő csoportalakítás: olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a HHH gyermekek arányos elosztását;
- igazolatlan hiányzások minimalizálása;
- a szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.

A nevelőtestület együttműködése:

- rendszeres TEAM munka valamennyi munkatárs részvételével;
- esetmegbeszélések.

A pedagógiai munka kiemelt területei:

- az óvodába lépéskor komplex állapot felmérése;
- fejlődési - lap vezetése;
- fejlesztő tevékenységek megtervezése, ellenőrzés, speciális feladatok folyamatos végzése;

- kommunikációs nevelés: szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése;
- érzelmi nevelés, szocializáció: az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés;
- egészséges életmódra nevelés: egészségtudat kialakítása, táplálkozás;
- korszerű óvodapedagógiai módszerek: a gyermekek kezdeményezésére támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív tanulás, mozgás - zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka:

- egészségügyi szűrővizsgálatok, a gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi;
- gyermekorvosi, védőnői tanácsadás a szülők számára;
- gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, ruhák, játékok, könyvek gyűjtése adományozása;
- szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés. Egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért hozzájárulások fedezetének hiányában.

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen:

- gyermekjóléti, családsegítő szolgálat, szülők támogatása, erőforrásainak feltárása;
- védőnői hálózat, a gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai gondozással kapcsolatos tanácsadás;
- szakmai szolgáltatók;
- cigány önkormányzat.

Óvoda - iskola átmenet támogatása:

- iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka, a tanulási képességek megalapozása, a tanulás és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása;
- iskolaválasztás: tanácsadás a kijelölt iskolával, szabad iskolaválasztással;
- az SNI minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás;
- az érintett iskolával átmenetet segítő program: hospitálások, esetmegbeszélés;
- gyermekek fejlődésének nyomon követése: volt óvodásaink meglátogatása az iskolába.

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés:

- személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel;
- rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről;
- a gyermekek alkotásainak megmutatása;
- szülők részvételi lehetőségeinek biztosítása a nap bármely szakában;
- szükség és igény szerint egyéni beszélgetések, családok szokásainak és értékrendjének megismerése, megértése.

Intézményi önértékelés, eredményesség:

- az integrációs program értékelése;
- eredményesség mérése, értékelése, a fejlesztés irányainak kijelölése.

II.8. Gyermekvédelem óvodánkban

A gyermekvédelem a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi, pedagógiai intézkedések összessége.

Veszélyeztetettség: olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermekvédelmi feladatok eredményes ellátása érdekében az óvoda gyermekvédelmi felelőse kapcsolatot tart fenn a gyermekvédelem intézményeivel.

Az intézmény szokásos kapcsolattartásán kívül azonnal felveszi a kapcsolatot, ha:

- a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja;
- a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megoldani;
- esetmegbeszélésre tart igényt;
- a szolgálat beavatkozását szükségesnek ítéli.

Az intézmény köteles

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknál;
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Az óvodapedagógus kötelessége, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Az óvodapedagógusok nevelési év elején felmérést végeznek a gyermekek családi helyzetéről (az esetleges veszélyeztetettségről, hátrányos helyzetről, stb.). Jelzőrendszeri tagként kötelesek jelezni az intézmény vezetőjének és a gyermekvédelmi felelősnek, ha a csoportjukban, illetve az óvodánkba járó gyermekeket illetően veszélyeztetettségre utaló jeleket tapasztalnak (pl. a gyermek viselkedése megváltozik: szótlanná válik, nem eszik, szorong, düh reakciói vannak; tettlegességre utaló jelek, stb.) A családlátogatások szerepe rendkívül fontos!

Feladatok:

- pontos felmérés, nyilvántartás a családi helyzet felmérésére vonatkozóan a törvényi előírásoknak megfelelően;
- a jogosultságot igazoló nyomtatványok, igazolások összegyűjtése;
- a szülők korrekt tájékoztatása a vonatkozó jogszabályokról;
- az étkezési kedvezményre jogosultak pontos nyilvántartása.

Kiemelt feladat a felderítő munka, a megelőzés, a felvilágosítás. Valamennyi óvodapedagógus munkájának fontos részét képezi az újonnan érkező, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, az árva, a tartós nevelésben részesülő, a gyámság alá tartozó, a problémával küzdő gyermekek segítése, támogatása, a fokozott odafigyelés.

A gyermekek sorsának alakulását folyamatosan figyelemmel kísérik. Szükség esetén jellemzést, környezettanulmányt készítenek a gyermekről, illetve a családról. Az esetek írásban történő jelzése a megfelelő intézmények felé a gyermekvédelmi felelős feladata. A családok

szociális jellegű megsegítésére javaslatot tehetnek az óvodapedagógusok, a gyermekvédelmi felelős és az intézményvezető (rendkívüli segély, rendszeres gyermekvédelmi támogatás, stb.)

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- óvodások száma összesen;
- veszélyeztetettek száma;
- védelembe vett gyermekek;
- hátrányos helyzetűek száma;
- halmozottan hátrányos helyzetűek száma;
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma;
- három vagy többgyermekes családban élők;
- gyermekét egyedül nevelő szülők száma (csonka családban élők);
- gyámság alatt álló gyermekek száma,
- árva;
- tartósan beteg vagy fogyatékos;
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek.

Ezek nyilvántartása nyilvántartólapon történik.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok;
- rossz lakásviszonyok;
- egészségügyi okok;
- anyagi okok;
- megromlott családi kapcsolat;
- erkölcstelen családi környezet;
- italozó szülők;
- bűnöző családi helyzet.

Minden dolgozóra vonatkozó feladatok óvodánkban:

- személyes adatok védelme, titoktartási kötelezettség; a törvény betartása;
- az egyéni bánásmód elvének érvényesítése; fokozott odafigyelés a gyermekekre;
- esélyegyenlőség biztosítása;
- személyes kapcsolattartás,
- a rászoruló gyermekek hatékony megsegítése a gyermekek érdekeit szem előtt tartva.

II.8.1. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvodapedagógusoknak az alábbi, gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységeket kell ellátni:

- gyermeki jogok védelme;
- prevenciós tevékenységek (esélyegyenlőség, családdal történő közös óvodai programok, rendezvények);
- segítségnyújtás - a veszélyeztetettség megszüntetésében való részvétel (fogadóóra, családlátogatás);
- jelzési kötelezettség az intézményvezető felé;
- az igazolatlan hiányzások jelzése, dokumentálása az intézményvezető felé;
- folyamatos tájékoztatás az aktualitásokról;
- segítő beszélgetés gyerekekkel, szülőkkel;
- a gyermekek érdekében történő esetmegbeszéléseken, konferenciákon való részvétel.

II.8.2. Gyermekvédelmi feladataink

Megelőzés (prevenció)

- Társadalmi megítélés
 - segítség a családoknak a gyermek anyagi, erkölcsi háttérének biztonsága érdekében;
 - intézményi háttér biztosítása, szakemberek segítsége (pszichológus, logopédus, családgyógyász, fejlesztőpedagógus, stb.)
- Jogi segítség
Törvények megismerése (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, helyi rendelkezések, pl. házirend...)

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontokon kívül az óvodapedagógusok felmérnek:

- nem megfelelő, illetve hiányos felszereléssel rendelkezők;
- nem megfelelő, illetve hiányos ruházattal rendelkezők;
- azok számának felmérése, akik óvodai programról, művelődési tevékenységről anyagi okok miatt nem vesznek részt;
- egyéb hátrányok kiszűrése (pl. munkanélküliség, szülők betegsége);
- határon túlról érkezők száma.

A csoportvezető óvodapedagógusok a szülők elmondása, ill. a nevelő munkát közvetlenül segítők jelzései alapján, esetlegesen a családgondozóval együttműködve mérik fel a hiányosságokat, és jelzik az intézményvezetőnek. A gyermek és ifjúságvédelemmel foglalkozó az óvodapedagógusokkal együttműködve segíti a szülőket:

- tájékoztató fogadóórák rendjéről;
- a szülők folyamatos tájékoztatása jogairól és lehetőségeikről;
- segélykérő, támogató levelek írása;
- étkezési támogatás.

Szükség esetén az intézményvezető jelzéssel él:

- szülők, gyámok felé;
- az illetékes polgármesteri hivatal felé, a rendkívüli és rendszeres gyermekvédelmi támogatás ügyintézésében;
- a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat felé;
- az illetékes jegyző felé;
- gyámhivatalok felé.

Keressük a támogatás lehetőségét nonprofit szervezeteknél a gyermekek számára.

Intézményünk a szociális hátrányok enyhítésének elősegítése érdekében:

- a nyitva tartás igazodik a szülők munkába járásához (6.30-16.30 óra);
- támogatja a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába való beiratását;
- a csoportalakításnál törekszik az integrációra, a gyermek beilleszkedésének megkönnyítésére (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség);
- rendszeres óvodába járás elérése, igazolatlan hiányzások minimalizálása;
- a gyermekről való gondoskodás ellenőrzése (rendszeres étkezés, orvosi ellátás, tisztálkodás, ruházat, stb.);

- baráti és társas kapcsolatok kialakulásának, fenntartásának elősegítése;
- tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása;
- a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztését segítő játékok, eszközök biztosítása;
- pozitív megerősítés;
- szakemberek segítségének igénybevétele, együttműködés;
- a szülők megfelelő tanáccsal való ellátása, együttműködés;
- családi nevelés támogatása.

Rendszeres tájékoztatás nyújtása a szülőnek a gyermek fejlődéséről:

- egyéni fejlődésmérés és értékelés - egyéni fejlődési napló megismerése;
- gyermekmunkák megtekintése, elemzése;
- egyéni beszélgetések a gyermek napi tevékenységéről;
- gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek megbeszélése;
- családi értékrend megismerése.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik. Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítését célozza meg, tiszteletben tartva az emberi és a gyermeket megillető jogokat úgy, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Célunk, hogy kellő összhangot teremtsünk a családi és az óvodai nevelés között következőes neveléssel.

Napjainkban a pedagógus tanácsadó-, információnyújtó-, felvilágosító- és tájékoztató szerepe rendkívül fontos a gyermekek nevelése során.

A pedagógus feladatai:

- állandó, partneri viszony kialakítása (összehangolt, aktív együttműködés - kölcsönös bizalom, őszinteség, egymás elfogadása, tapintat); szoros együttműködés, kommunikáció;
- a család megfelelő szemléletének kialakítása, esetenként formálása;
- a szülő tudja: ő is aktív részese a gyermek tanulási folyamatának; anya, apa szerepének fontossága;
- a követelmények és az elvárások egymásra épülésének megfelelő értelmezése a szülők számára – széleskörű, szakszerű tájékoztatást kapjanak gyermekük fejlődéséről az óvodapedagógustól;
- reális jövőkép, közös célok megfogalmazása.

A családdal való kapcsolattartás formái:

- fogadóóra: az óvoda főigazgatója minden hónap első hétfőjén tartja, illetve szülői kérés, megkeresés kapcsán előzetes, közös egyeztetés után a megbeszélés időpontban, valamint szülői értekezlet előtt fél órával.

Az óvodapedagógusok havonta egy alkalommal fogadóórát tartanak, kivételt képez, ha az adott hónapban az óvodai csoport szülői értekezletet tart. A fogadóóra időpontját a szülők számára kifüggesztjük az óvoda falijúsgán.

Szülői értekezlet előtt fél órával, illetve szükség szerint a szülővel történt előzetes egyeztetés alapján, előre megbeszélés időpontban, az óvoda nyitva tartása alatt van lehetőség. Az óvodapedagógus munkarendje szerint fogadja a szülőt soron kívüli megbeszélésre.

A fogadóórán megbeszéltek személyes jellegűek, az etikai kódex ide vonatkozó részei érvényesek az elhangzott információra. Pedagógiai alapja a gyermekek folyamatos

nyomon követésének írásos (egyéni fejlődési lap), valamint az óvodapedagógus megfigyelései, tapasztalatai.

- szülői értekezlet (előre meghatározott, illetve egyéb témákban);
- az intézmény bemutatkozását szolgáló pedagógiai célú óvodai nyílt nap: az érdeklődő szülők bepillantást nyerhetnek az óvoda életébe, bekapcsolódhatnak szervezett tevékenységekbe, tájékoztatást kapnak az óvoda működéséről, szokás és szabályrendszeréről.

Szülői érdeklődés, jelzés alapján – előzetes megbeszélés szerint, időpont egyeztetés után – fogadjuk az érdeklődő szülőket az óvoda nyitva tartása alatt, ügyelve arra, hogy a látogatás ne zavarja meg az óvoda napi és heti rendjét.

- faliújság: a szülők az aktuális tudnivalókról, óvodai eseményekről, rendezvényekről tájékozódhatnak;
- telefonon és e-mailben is érdeklődhetnek a szülők gyermekük fejlődéséről, magaviseletéről;
- a fontosabb információkról szóló tájékoztatót levélben küldjük ki a szülők részére (nevelési év rendje, nevelés nélküli munkanapok, takarítási szünet, szülői értekezletek, fogadóóra, stb.)
- óvodai, szülők részvételével történő rendezvények.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai nevelés során óvodánk gondoskodik:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a gyermek személyiségének tiszteletben tartásáról;
- a gyermeki szükséglet kielégítéséről;
- a testi-lelki komfortérzet biztosításáról;
- a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról;
- differenciálásról a gyermek képességeinek figyelembe vételével, megfelelő szakemberek biztosításával (gyógypedagógus, logopédus, szomatopedagógus, stb.);
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről;
- akadálymentesítésről;
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről, megszüntetéséről;
- a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális helyzetéből eredő hátrányok ellensúlyozásáról;
- tehetség gondozás és felzárkóztatás céllal működő csoportokban való részvétel, fejlesztés;
- integrációról.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Óvodánk Pedagógiai Programjában megfogalmaztuk azokat az elveket, melyeket fontosnak tartunk az óvodai nevelőmunkánk során.

III. Felhasznált irodalom

Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról és a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. LII. törvény végrehajtásáról
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendel
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A Kormány 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1. melléklet a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelethez A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről

- Adaptációs kézikönyv. Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak. Suli Nova, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. Budapest, 2008.
- B. Méhes Vera: *Az óvónő és az óvodai játék*. Tankönyvkiadó, Bp. 1982.
- Bagdi Bella, Bezzeg Andrea: *Boldogságóra. Készségfejlesztő, kifestő és színező munkafüzet. 3-6 éveseknek*. Mental Focus Kiadó, Budapest, 2017. október
- Bagdi Bella, Prof. Dr. Bagdy Emőke, Tabajdi Éva: *Boldogságóra. Kézikönyv pedagógusoknak és szülőknek. 3-6 éveseknek. Személyiségfejlesztő foglalkozások a pozitív pszichológia eszközeivel*. Mental Focus Kiadó, Budapest, 2017. október
- Bakonyi Anna Dr. – Labáth Ferencné – Kovács Erika: * óvodai programcsomag. *Óvodai Nevelés*, 2006 szeptember.
- Bernolák Béláné Dr. (szerk.): AKADÁLY NÉLKÜL. *Inkluzív nevelés. Ajánlások mozgáskorlátozott gyermekek * fejlesztéséhez. Óvodai nevelés*. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.
- Czibere Csilla (szerk.): AKADÁLY NÉLKÜL. *Inkluzív nevelés. Ajánlások sajátos nevelési igényű gyermekek * fejlesztéséhez. Bevezető az óvodai nevelés kompetenciaterület ajánlásaihoz*. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.
- Egyezmény a gyermekek jogairól, Budapest Egyesült Nemzetek - UNICEF 1992. 3 - 32 p.
- Eperjesy Barnáné – Zsámboki Károlyné: *Freinet ITT és Most*. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. 1992.
- Falvai Károly: *Ritmus, mozgás, énekes játék*. OPI, Budapest. 1990.
- Farkosi István Dr.: *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs. 2005.
- Fehér Anna, Káli Erzsébet, Kocsis Csilla, Puss Józsefné, Schrödl Istvánné, Szélinger Henriett, Thieme Tiborné: *Óvodai nevelés kompetenciaterület. Tématerv-javaslatok (Víz, Föld)* Educatio Kht. 2008.
- Fehér Anna, Káli Erzsébet, Kocsis Csilla, Puss Józsefné, Schrödl Istvánné, Szélinger Henriett, Thieme Tiborné: *Óvodai nevelés kompetenciaterület. Tématerv-javaslatok (Levegő, Tűz)*. Educatio Kht. 2008.
- Fehér Anna: *Játszunk? Természetesen!* - A világ befogadásának elérhetősége 1.
- Hegyi Ildikó Dr.: *Add a kezed! Az óvodába lépés élményei – Gondolatok szülőknek, pedagógusoknak – Okker Kft, Budapest. 2003.*
- Hegyi Ildikó Dr.: *Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban*. Okker Kiadó, 2000.
- Hegyi Ildikó Dr.: *Siker és kudarc a pedagógus munkájában*. Okker Oktatási Iroda, Budapest. 1996. Második kiadás.
- Hegyiné Honyek Katalin (szerk.): AKADÁLY NÉLKÜL. *Inkluzív nevelés. Ajánlások látássérült gyermekek * fejlesztéséhez. Óvodai nevelés*. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.
- Hermann Alice: *Emberré nevelés*. Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest. 1986.
- Hernádi Krisztina (szerk.): AKADÁLY NÉLKÜL. *Inkluzív nevelés. Ajánlások beszéd fogyatékos gyermekek * fejlesztéséhez. Óvodai nevelés*. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.
- Illyés Sándor (szerk.): *Gyógy pedagógiai alapismeretek*. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógy pedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest, 2000.
- Jávorszky Edit: *Fejlődépszichológia*. Edutech Kiadó, Sopron. 2001.
- Kanczler Gyuláné Dr.: *Felfedezések a természetben. – A világ befogadásának elérhetősége 10.*
- Kiegészítő segédlet a komplex tervekhez - A világ befogadásának elérhetősége 5.

- Kiss Tiborné (szerk.): *Add a kezéd! Fejlesztő program gyógypedagógiai óvodák számára.* Budapest, 1997.
- Kissné Takács Erika (szerk.): *Feladatgyűjtemény a képességszintek megállapításához.* Debrecen, 2002.
- Kolozsvári Judit Dr.: *„Más” gyerek, „más” szülő, „más” pedagógus.* Okker Kft., Budapest, 2002.
- Kuti István Dr. - Kuti Istvánné Dr.: *Körlánc. Környezeti nevelés az óvodában.* Tanítóképző Főiskola, Kecskemét, 1995.
- Labáth Ferencné, Gilicze Zoltán, Kovács Erika: *Óvodai nevelés kompetenciaterület. Elméleti alapvetések.* sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 2007.
- László Zoltánné Dr. (szerk.): *AKADÁLY NÉLKÜL. Inkluzív nevelés. Ajánlások a pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekek * fejlesztéséhez II. (részképességszavar esetén). Óvodai nevelés.* Sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.
- László Zoltánné Dr.: *Ajánlások a pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekek * fejlesztéséhez II. Óvodai Nevelés.* sulinova Kht., Budapest, 2006.
- Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes: *Gyermeklélektan.* Gondolat Kiadó, Budapest, 1978. 4. kiadás.
- *Mit tegyünk? Logopédiai útmutató az integráló óvodák pedagógusai számára.* Budapest, 2006.
- Nagy Sándor: *Pedagógiai Lexikon A-F.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1976.
- Németh Erzsébet – S. Pintye Mária: *Mozdul a szó.* Logopédiai Kiadó, Budapest, 1995.
- *Óvodai nevelés országos alapprogramja.* 2018. In: Magyar Közlöny, 2018. 118. sz. – p. 27346-27349.
- Pálfi Sándor: *A gyermekközpontú óvoda és a mai játék.* Óvodai Nevelés, LIII. évf. 2000. október 8. sz. p. 321–326.
- Pálfi Sándor: *Az óvodapedagógus játéktámogató tevékenysége.* Óvodai Nevelés, LVII. 2004. szeptember 7. p. 220–226.
- Páli Judit Dr.: *Játék, tanulás, játékos tanulás.* Óvodai Nevelés, XLIII. évfolyam 6. sz. p. 199–2001990. 6. sz.
- Porkolábné Balogh Katalin: *Kudarccal nélkül az iskolában.* Budapest, Alex-Typo, 1992.
- Porkolábné dr. Balogh Katalin: *Komplex prevenciós óvodai program. (Kudarccal nélkül az iskolában).* Budapest, 2000.
- Ranschburg Jenő Dr.: *A világ megismerése óvodáskorban.* Okker Kiadó, 2002.
- Reikort Ildikó: *Zenevarázs - A világ befogadásának elérhetősége 2.*
- Ross Campbell Dr.: *Életre szóló ajándék. Hogyan szeressük gyermekünket.* Harmat Kiadói alapítvány, 2007.
- Rosta Katalin (szerk.): *Taníts meg engem!* Logopédiai Kiadó, Budapest, 1996.
- Stöckert Károlyné (szerk.): *Játépszichológia.* Szöveggyűjtemény.
- Stöckert Károlyné: *A gyermekközpontú óvoda és a mai játék.* Óvodai Nevelés 2001. március 3. sz. p. 96–98.
- Szabó Borbála (szerk.): *AKADÁLY NÉLKÜL. Inkluzív nevelés. Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek * fejlesztéséhez.* Óvodai nevelés. Sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest, 2006.
- Székely Andrea: *Bábjáték - A világ befogadásának elérhetősége 3.*
- Székely Andrea: *Játék bábokkal... - A világ befogadásának elérhetősége 6.*

-
- Szentgotthárd és Kistérsége Egyesített Óvodák és Bölcsőde Pedagógiai Programja. Gyökerek és szárnyak. 2015.
 - Tóth Tiborné Dr.: Néphagyomány - A világ befogadásának elérhetősége 4.
 - Túri György: Játék-tánc-élet. –A világ befogadásának elérhetősége 9.
 - Venterné Balogh Angelika: *Ajánlások a pszichés fejlődés zavaráival küzdő gyermekek * fejlesztéséhez I. Óvodai Nevelés.* suliNova Kht., Budapest, 2006.
 - Villányi Györgyné: *Tanulmányok a kisgyermeknevelésről.* Okker Kiadó, Budapest. 1996.
 - Zilahi Józsefné: *Nevelés az óvodában verssel, mesével.* Multigráf Kft. Budapest. 1989.
 - Zóka Katalin: Kóstolgtató. – A világ befogadásának elérhetősége. 8.
 - Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában. A világ befogadásának elérhetősége 7.
 - Zsámboki Károlyné – Eperjesy Barnáné: *Az óvodai élet építőkövei.* Sopron. 2000.

IV. Legitimációs záradék

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde

Intézmény OM - azonosítója: 201896	
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
A nevelőtestület bevonásával készült: Oláh Etelka Mária <i>nevelőtestület nevében</i> Kelt: 2025.06.20.	A szülők megismerték, véleményezték: Faragó Melinda <i>Óvodai szülői közösség nevében</i> Kelt: 2025.06.20.
A nevelőtestület bevonásával készítette az intézmény főigazgatója: Varga Lászlóné <i>főigazgató</i> Ph. Kelt: 2025.06.20.	
A Fenntartó jóváhagyta: A fenntartóra, működtetőre többletkötelezettség nem hárul, a fenntartó, a működtető a Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját jóváhagyta. Beni Ferenc <i>Rum Község Polgármestere</i> <i>Fenntartó, működtető nevében</i> Kelt: 2025.07.01. 	
Hatályos: 2025. szeptember 1-től	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Megtalálható: www.rumiovoda.hu; a fenntartónál és az intézményben	
Iktatószám: 2-17/2025.	

V. Mellékletek

Okirat száma: RUM/1058-1/2023.

Alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (2) és (3) bekezdése alapján a Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

- 1.1. A költségvetési szerv
 - 1.1.1. megnevezése: Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde
- 1.2. A költségvetési szerv
 - 1.2.1. székhelye: 9766 Rum, Kossuth Lajos utca 2.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- 2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1982. 09. 01.
- 2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv
 - 2.2.1. megnevezése: Rum Község Önkormányzata
 - 2.2.2. székhelye: 9766 Rum, Béke utca 22.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

- 3.1. A költségvetési szerv irányító szervének
 - 3.1.1. megnevezése: Rum Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
 - 3.1.2. székhelye: 9766 Rum, Béke utca 22.
- 3.2. A költségvetési szerv fenntartójának
 - 3.2.1. megnevezése: Rum Község Önkormányzata
 - 3.2.2. székhelye: 9766 Rum, Béke utca 22.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. §-ban meghatározott óvodai nevelés, mint köznevelési feladat, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 42. § (1) bekezdése szerinti mini bölcsődei ellátás, valamint a 21/A.§ - 21/C. § szerinti intézményi és szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

4.3.1.A gyermekek alapfokú oktatást megelőző nevelése. A sajátos nevelési igényű gyermekek közül azoknak a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek a nevelése, akik a szakértői bizottság véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhetők, enyhe mentális retardációval rendelkeznek (enyhén értelmi fogyatékosok). Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők közül a súlyos tanulási zavarral és a súlyos figyelemzavarral küzdők, a gyengénlátók, a mozgásszervi fogyatékosok, a beszéd-fogyatékosok, az enyhén értelmi fogyatékos és gyengénlátók, valamint az enyhén értelmi fogyatékos és mozgásszervi fogyatékosok. Az intézményben tálaló konyha biztosítja a gyermek és munkahelyi étkeztetés ellátását.

4.3.2.Bölcsődei ellátás biztosítása a Gyvt. 43/A. §-a alapján. A mini bölcsődében a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 49. §-a szerint egy csoportban legfeljebb 7 gyermek, illetve amennyiben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 8 gyermek nevelhető, melyről a 42. § (2) bekezdésében leírtak szerint a meghatározott csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig 1 fővel túlléphető. Az intézményben tálaló konyha biztosítja a gyermek és munkahelyi étkeztetés ellátását.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	104031	Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
5	104035	Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe:

4.5.1.Óvodai ellátás: Rum község, valamint feladat-ellátási megállapodás alapján Rábatöttös és Zsennye községek közigazgatási területe. Szabad kapacitása terhére más önkormányzatok területéről is fogadhat gyermekeket.

4.5.2.Bölcsődei ellátás: Rum Község közigazgatási területe. Szabad kapacitása terhére Rábatöttös és Zsennye községek területéről is fogadhat gyermekeket.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: Az intézmény vezetőjét Rum Község Önkormányzata Képviselő-testülete nevezi ki és menti fel köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezéseinek megfelelően. Az egyéb munkáltatói jogokat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben foglaltak figyelembevételével a polgármester gyakorolja. A költségvetési szerv vezetőjét Rum Község Önkormányzata Képviselő-testülete bízta meg, a fenntartó köznevelési foglalkoztatotti jogviszony keretében foglalkoztatja a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendeletben foglaltak alapján nyilvános pályázat útján 5 év határozott időre.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	Közalkalmazott	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2	Munkaviszony	A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
3	Megbízási jogviszony	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
4	Köznevelési foglalkoztatotti jogviszony	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: többcélú intézmény, óvoda-bölcsőde

6.1.2. alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: Gazdálkodását a Vasszécsenyi Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Székhelye: 9763 Vasszécseny, Petőfi Sándor utca 11.

6.2. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám:

	feladatellátási hely megnevezése	alapfeladat megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde	óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése		70 fő

2	Rumi Játékvár Óvoda és Mini Bölcsőde	bölcsődei ellátás		8 fő
---	--------------------------------------	-------------------	--	------

6.3. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1	Rum, Kossuth Lajos utca 2.	472/1	korlátozott: használó	óvoda és mini bölcsőde

ZÁRADÉK

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a RUMI JÁTEKVÁR ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE 2023. december 28. napján kelt, 2024. január 01. napjától alkalmazandó RUM/1058-2/2023. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: Szombathely, 2024. január 18.